Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 145—146 (1145—1146) ♦ Субота, 5 серпня 1995 року ♦ Ціна договірна

Літо: сходи на міжпарламентській ниві

Український парламент має намір розробити й схвалити спеціальні закони, які б регламентували реалізацію спільних програм і проектів з іноземними партнерами, заявив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз на зустрічі з Шін Же Кі — керівником делегації корейсько-української асоціації парламентської дружби Республіки Корея. Перспективними можуть стати створення СП та інші форми співробітництва в галузі автомобілебудування, суднобудування, енергетики, електроніки.

Шін Же Кі відзначив, що хоч парламентські зв'язки між Україною і Кореєю поки що нетривалі, однак розвиваються дуже стрімко.

Зокрема, він виділив ділові зв'язки між корейською автомобільною фірмою «DEWOO» і Запорізьким автозаводом, які готують проект виробництва легкових автомобілів в Україні.

Голова Верховної Ради України передав офіційне запрошення голові Національної асамблеї Республіки Корея відвідати Україну.

Того ж дня корейських гостей приймав віце-прем'єр-міністр Іван Курас. Він повідомив, що в Україні уже розроблено проекти угод щодо торговельно-економічного співробітництва, про створення спільної комісії з торговельно-економічного співробітництва, про заохочення і взаємний захист інвестицій, про безвізовий режим.

Корейські депутати висловили готовність сприяти ратифікації в парламенті майбутніх угод.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

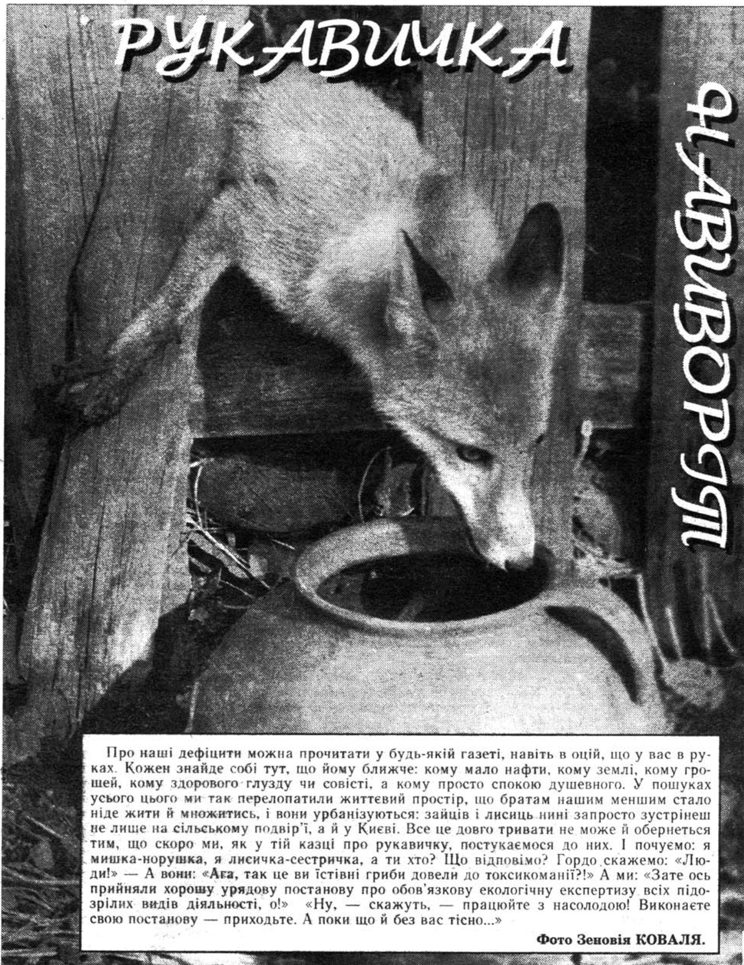

ОСНОВНУ НЕБЕЗПЕКУ СТАНОВИТЬ ОРГАНІЗОВАНА ЗЛОЧИННІСТЬ

Організована злочинність являє собою основну небезпеку для становлення і розвитку Української держави, заявив Леонід Кучма на спільному засіданні Ради національної безпеки і Координаційного комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президенті України.

Підбиваючи підсумки року, що минув після прийняття президентського Указу про розгортання широкомасштабної боротьби зі злочинністю, він зазначив, що в країні реально існує п'ята влада, яка дедалі більше впливає на суспільство.

(Закінчення на 2-й стор.).

Про наші дефіцити можна прочитати у будь-якій газеті, навіть в оцій, що у вас в руках. Кожен знайде собі тут, що йому ближче: кому мало нафти, кому землі, кому грошей, кому здорового глузду чи совісті, а кому просто спокою душевного. У пошуках усього цього ми так перелопатили життєвий простір, що братам нашим меншим стало ніде жити й множитись, і вони урбанізуються: зайців і лисиць нині запросто зустрінеш не лише на сільському подвір'ї, а й у Києві. Все це довго тривати не може й обернеться тим, що скоро ми, як у тій казці про рукавичку, постукаємося до них. І почуємо: я мишка-норушка, я лисичка-сестричка, а ти хто? Що відповімо? Гордо скажемо: «Люди!» — А вони: «Ага, так це ви їстівні гриби довели до токсикоманії?!» А ми: «Зате ось прийняли хорошу урядову постанову про обов'язкову екологічну експертизу всіх підозрілих видів діяльності, о!» «Ну, — скажуть, — працюйте з насолодою! Виконаєте свою постанову — приходьте. А поки що й без вас тісно...»

Фото Зеновія КОВАЛЯ.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про тлумачення статті 44 та пункту 19 статті 17 Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» (схваленого Верховною Радою України 18 травня 1995 року)

Відповідно до частини II Конституційного Договору між Верховною Радою України та Президентом України, пункту 19 статті 97 Конституції України і пункту 1 статті 17 частини I Конституційного Договору Верховна Рада України **постановляє:**

Роз'яснити, що звільнення з посади Генерального прокурора України здійснюється Верховною Радою України за поданням Президента України у разі, якщо Генеральний прокурор України був призначений на посаду за поданням Президента України.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ,
14 липня 1995 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про звернення до Президента України у зв'язку з Указом Президента України від 1 липня 1995 року № 503/95

Виходячи з того, що звільнення Генерального прокурора України здійснюється Верховною Радою України за поданням Президента України в разі, якщо Генеральний прокурор України був призначений на посаду за поданням Президента України, та відзначаючи, що Указ Президента України від 1 липня 1995 року «Про заходи щодо забезпечення додержання законодавства у зв'язку з порушенням Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» при увільненні з посади Генерального прокурора України В.Дацюка» виданий з перевищенням повноважень Президента України і має бути скасований як такий, що суперечить Конституційному Договору та чинному законодавству, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Визнати неможливим перебування Дацюка В.В. на посаді Генерального прокурора України. Звернутись до Президента України з пропозицією скасувати Указ Президента України від 1 липня 1995 року «Про заходи щодо забезпечення додержання законодавства у зв'язку з порушенням Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» при увільненні з посади Генерального прокурора України В.Дацюка» як такий, що суперечить Конституційному Договору і чинному законодавству України в повному складі.

Припинити повноваження членів колегії Генеральної прокуратури України.

2. На період до призначення Верховною Радою України Генерального прокурора України в порядку, визначеному Конституційним Договором, виконання обов'язків Генерального прокурора України покласти на Васильєва Геннадія Андрійовича — народного депутата України.

3. Запропонувати Президенту України подати до 1 вересня 1995 року на розгляд Верховної Ради України кандидатуру для призначення на посаду Генерального прокурора України.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ,
14 липня 1995 року.

У номер

Основну небезпеку становить організована злочинність

(Початок на 1-й стор.).

Президент підкреслив, що приділяє цьому питанню особливу увагу. Вживаються конкретні заходи щодо підвищення ефективності роботи правоохоронних органів, ведеться їх організаційно-структурна перебудова, всю діяльність по боротьбі із злочинністю поставлено під президентський контроль. Зрушення є, сказав глава держави, але стратегічного успіху за минулий рік досягти не вдалось. Однією з причин низької результативності Леонід Кучма назвав неретельність правоохоронних органів, які не реалізували повною мірою завдання, поставлені Президентом.

Криміналізація суспільства зростає, відзначив у своїй доповіді віце-прем'єр-міністр, голова координаційного комітету Василь Дурдинець. Злочинність набуває міжрегіонального і міжнародного характеру, стає дедалі організованішою, загостренішою і жорстокішою. На території країни кожні півтора дня гримлять терористичні вибухи.

Керівники правоохоронних органів проаналізували тенденції розвитку криміногенної ситуації за рік, визначили коло соціальних причин породження злочинності. Це — падіння соціальної захищеності населення, виконавчої дисципліни в сфері виробництва і управління, розмитість моральних орієнтирів і багато іншого, але, насамперед, недосконала діяльність державних структур, які відповідають за виконання програми боротьби зі злочинністю.

У рішенні, прийнятому на засіданні, наголос робиться на посиленні виконавчої дисципліни в держапараті, на виробництві, а також відповідального ставлення до службових і громадських обов'язків. Схвалено організаційно-правові заходи щодо боротьби із злочинністю на друге півріччя, визначено строки виконання і порядок контролю за ними.

Прийнято до виконання пропозиції Президента України, спрямовані на підвищення особистої відповідальності керівників за стан криміногенної ситуації на місцях, а також на суворе додержання законності і правопорядку.

***

3 серпня відбулася прес-конференція, у якій взяли участь віце-прем'єр-міністр В. Дурдинець, голова СБУ В. Радченко, міністр внутрішніх справ Ю. Кравченко, представлений Генеральним прокурором України В. Дацюк, голова Комісії ВР з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Г. Омельченко та помічник Президента Ю. Гаврилов.

Як зазначив В. Дурдинець, засідання Ради національної безпеки і Координаційного комітету з боротьби з організованою злочинністю і корупцією було своєрідним підсумком роботи, яку проведено правоохоронними органами протягом року після прийняття Указу Президента про посилення боротьби з організованою злочинністю та корупцією.

На прес-конференції з'ясувалося, що силові міністри, як і голова парламентської комісії Г. Омельченко на відміну від працівників Адміністрації Президента мають дещо інше бачення щодо формування Національного бюро розслідувань. І В. Радченко, і Ю. Кравченко, погоджуючись із думкою щодо створення бюро, водночас вважають за потрібне зберегти і те, що існує в структурах їхніх відомств (мається на увазі Управління «К» СБУ та Управління з боротьби з організованою злочинністю МВС. Додам від себе. Складається враження, що декому дуже хочеться дістатися до інформації, якою володіє служба «К», і взяти її під свій контроль).

Г. Омельченко висловив занепокоєння тим, що ця силова структура може стати кийком для розправи з політичними опонентами. А до думки професіоналів треба все-таки прислухатися.

Володимир КОРОЛЮК.

Заява

членів депутатської групи «Реформи» з приводу грубих порушень законодавства та ущемлення прав громадян України, членів трудових колективів та держави під час приватизації

Депутатська група «Реформи» Верховної Ради України висловлює своє занепокоєння станом приватизаційних процесів, що відбуваються в нашій країні.

Так, на початку травня 1995 року на сертифікатному аукціоні було запропоновано 53,6% акцій Побузького феронікелевого заводу. У конкурсі взяло участь безпосередньо 600 громадян України і 19 фінансових посередників, яким довірили свої приватизаційні сертифікати ще понад 100 тисяч громадян України і які за результатами аукціону стали співвласниками цього підприємства.

Однак, усупереч законодавству України та затвердженому плану приватизації цього підприємства, проігнорувавши результати проведеного сертифікатного аукціону, всупереч принципам чесності, відкритості та прозорості, наказом голови Фонду державного майна України від 8.06.95 р. № 686 статутний фонд АТ «Побузький феронікелевий завод» було в односторонньому порядку збільшено ще на 300 мільярдів карбованців шляхом додаткового випуску акцій.

Ці дії Фонду державного майна України призвели до того, що АТ «Побузький феронікелевий завод» після його приватизації фактично було вкрадено у його нових власників, бо їхня частка зменшилася у 5 разів, з 70% до 14%, при цьому частка трудового колективу зменшилася з 11,3% до 2,2%.

Є серйозні підстави стверджувати, що додатковий випуск акцій було проведено не без участі однієї з іноземних фірм, яка вже тривалий час «співпрацює» з цим підприємством. «Співпраця» фірми полягає в продажу тієї продукції, яку в шкідливих умовах виготовляє трудовий колектив заводу.

Тому не дивно, що ця інофірма за допомогою обманної операції через підставну фірму вже придбала контрольний пакет акцій Побузького феронікелевого заводу.

Вбачається дуже небезпечна тенденція; яку проводить Фонд державного майна і яка поширюється на приватизацію найкращих підприємств України, — передача цих підприємств не громадянам України, а іноземному власникові.

Такі дії Фонду державного майна призводять до невіри громадян нашої країни в приватизацію, до відчуття того, що держава, роздавши приватизаційні папери своїм громадянам, обдурила їх, що ці приватизаційні папери нічого не варті і тому їх потрібно за безцінь продавати різним ділкам, щоб величезне надбання цілих поколінь перейшло до декількох десятків своїх та іноземних «нуворишів».

Особливе занепокоєння депутатської групи «Реформи» викликає той факт, що таку політику проводить орган, який за законом повинен відповідати за захист інтересів громадян України у приватизації перед Президентом і Верховною Радою.

В тому ж напрямку розвиваються події і навколо приватизації ще одного підприємства — Миколаївського глиноземного заводу. Це унікальне підприємство вже нині оцінюється в 250 млн. доларів, показники заводу — чи не найкращі в Україні. Тому не дивно, що вже зараз на підступах до приватизації наші «закордонні брати» готуються до його захоплення, причому за активної підтримки Фонду державного майна і деяких народних депутатів — як членів комісії з приватизації Миколаївського глиноземного заводу, так і тих, хто стоїть за ними.

У випадку з Побузьким феронікелевим заводом захоплення цього підприємства обгрунтовувалося залученням недержавних інвестицій. Захоплення Миколаївського глиноземного заводу планується більш грунтовно. Створюються конкурсні комітети, висновки яких заздалегідь відомі, пропонуються «незалежні» іноземні аудиторські фірми, заздалегідь відміняються висновки вже проведеного аудиту, який, до речі, членам комісії ще не відомий, в комісію з інвентаризації та комісію з приватизації вводяться громадяни інших держав та представники іноземних фірм, метою яких є підготовка приватизації Миколаївського глиноземного заводу так, що підприємство за безцінь стало власністю тих же інофірм.

Розгортається кампанія з дискредитації керівництва заводу, проводиться лінія на максимальне ущемлення прав трудового колективу і зниження його частки під час приватизації.

На жаль, керівництво Фонду державного майна України досить добре перейняло досвід приватизації в Росії, де результати приватизації найцікавіших об'єктів заздалегідь передбачалися і готувалися під виглядом «незалежності» та «об'єктивності».

Чи можна **миритися з такою приватизацією? Адже мова йде про саме існування України як незалежної держави.**

Ми, народні депутати України, члени депутатської групи «Реформи», заявляємо свій рішучий протест проти зневаження інтересів громадян України, проти зневаження інтересів трудових колективів та держави під час приватизації і вимагаємо рішучого наведення порядку в приватизаційному процесі.

Для цього необхідно:

1. Скасувати протиправне рішення Фонду державного майна України про додатковий випуск акцій АТ «Побузький феронікелевий завод», поновити права його дійсних власників.

2. Створити комісію за участю народних депутатів України для з'ясування всіх обставин приватизації АТ «Побузький феронікелевий завод».

3. Створити дійсно незалежну комісію з приватизації Миколаївського глиноземного заводу (МГЗ) і провести дійовий депутатський контроль за її роботою.

4. Заборонити всі «експерименти» з приватизації МГЗ.

5. Виключити з комісій з приватизації та інвентаризації МГЗ всіх іноземних громадян, а також осіб, які представляють інтереси іноземних компаній.

6. Заборонити проведення аудиту іноземним фірмам чи іншим представництвам в Україні щодо українських підприємств, які підлягають приватизації.

Керівник депутатської групи «Реформи» Верховної Ради України, заступник голови Контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації С. СОБОЛЄВ;

Заступник голови депутатської групи «Реформи» О. ЄЛЬЯШКЕВИЧ;

Заступник голови депутатської групи «Реформи» Ю. ОРОБЕЦЬ;

Члени депутатської групи «Реформи»: М. ПЕТРЕНКО, В. ЄМЕЛЬЯНОВ, І. КВЯТКОВСЬКИЙ, Т. СТЕЦЬКІВ, В. КОСТИЦЬКИЙ, В. ГОЛОВКО, Ф. СУДНИЦИН.

Урожай - 95

Зерно — державі. А держава — що?

— Цього року будемо з хлібом, — сказав перший заступник голови Волинського облвиконкому Віталій Заремба. — Навіть у кращі врожайні роки наші господарства більше 80 тисяч тонн продовольчого зерна державі не продавали. А нині область цілком забезпечить себе продовольчим зерном, продасть державі 102—106 тисяч тонн. І це незважаючи на те, що цьогорічні сильні дощі, що пронеслися над полями Волині, призвели до значного знищення посівів.

Нелегкі нинішні жнива для волинян. Майже 30 відсотків хлібів — полеглі. Але висока організованість на жнивах забезпечує високі темпи збирання. І головне — без втрат.

Перші результати жнивування не можуть не радувати. Із 300 тисяч гектарів ранніх зернових буквально за кілька днів скошено більше третини. Середня врожайність — понад тридцять центнерів з гектара. Для Волині — це високий показник.

Майже всі господарства області почали продаж державі продовольчого зерна. Пшеницю реалізовують не нижче четвертого класу.

І все ж проблеми є. На хлібному полі працюють більше трьох тисяч зернових комбайнів. Техніка стара, потребує постійного ремонту. Цього року одержали аж... 20 нових зернових комбайнів. Критична ситуація з бензином, якого щодня потрібно 350 тонн. Та найголовніше, чого чекають селяни, — щоб держава буквально цими днями оплатила господарствам другу частину контракту на продовольче зерно. А це — 500 мільярдів карбованців. Бо вже сьогодні треба думати про підготовку полів під майбутній урожай.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Про скасування розпорядження голови Комітету з телебачення й радіомовлення України

З наказу голови Держтелерадіо України Кулика З.В. з 1 серпня 1995 р. проведено перекомутацію ТВ-передавачів і ретрансляторів з УТ-2 на ГРТ («Останкіно») і навпаки — ГРТ на УТ-2. При цьому до програми ГРТ мають вкладатися обласні телерадіокомпанії, а оплату сигналу ГРТ пропонують провадити за рахунок обласних бюджетів. **Це означає, на думку підкомісії з телебачення та радіомовлення, фактичну ліквідацію передач «Останкіно» в Україні, бо не всі області зможуть оплачувати ці передачі, а канал УТ-2 технічно слабший, має менший охват тощо.**

Наслідки таких дій, на думку підкомісії, будуть такі: значна частина населення України залишиться без найпопулярнішого й високопрофесійного каналу, без адекватної заміни його.

Зросте напруженість між східним і західним регіонами України, загостриться мовна проблема. Це не сприятиме поліпшенню відносин з Росією і посилить інформаційну блокаду населення України. Внаслідок цього наказу активізуються національ-шовіністичні сили (українські й проросійські), обмежуватимуться права громадян на вибір джерел інформації, поглибиться розрив духовно- культурних зв'язків українського й російського народів, зросте неконкурентоспроможність УТ. Ліквідацію ГРТ використовуватимуть (і вже використовують) різні політичні сили.

Рішення Держкомітету щодо «Останкіно» (ГРТ) було прийнято саме тоді, коли російська сторона запропонувала виходити на укладання взаємовигідної міждержавної угоди з трансляції ГРТ й інформаційного обміну між Україною і РФ, і здатне лише завадити укладанню такої угоди.

Воно порушує Закон України «Про телебачення й радіомовлення». У ст. 22 прямо сказано, що порядок використання каналів мовлення визначає Національна рада з телебачення й радіомовлення, а Держкомітет від Національної ради дозволу на свої дії не отримував.

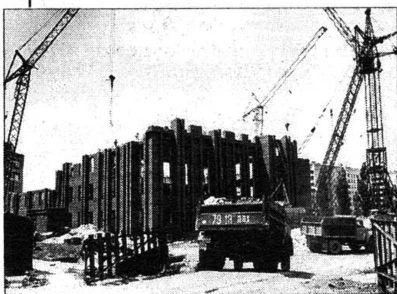
Підкомісія вважає, що наказ голови Держтелерадіо передчасний і незаконний, про що направлено листа голові Держтелерадіо і до Національної ради. На думку підкомісії, проблему «Останкіно» треба розв'язувати не на відомчому, а на державному рівні.

Підкомісія з телебачення й радіомовлення з участю представників Національної ради, Держтелерадіо провела прес-конференцію з питання доповнень до Закону України про телебачення й радіомовлення, про стан навколо каналу ГРТ («Останкіно»), стан навколо 30-го каналу і Укртелефільму. В ній взяли участь голова підкомісії народний депутат С. Аксененко, народний депутат В. Іванов, голова Національної ради В. Петренко, голова Держтелерадіо З. Кулик, член Національної ради М. Мащенко, президент УТС В.Цекуровський, керівники телекомпаній Тет-а-тет А. Жаровський, «Табачук- TV» — В. Табачук.

Підкомісія ВР України з телебачення й радіомовлення закликала Держтелерадіо зупинити дію наказу про перекомутацію каналу ГРТ («Останкіно»).

С. АКСЕНЕНКО, народний депутат України, голова підкомісії з телебачення та радіомовлення Комісії ВР України з законодавчого забезпечення свободи слова й засобів масової інформації.

Олекса ВАЩЕНКО

Знайомтеся: Дружківка, «Промбуд-1»

НЕ БУДЕ перебільшенням, коли скажу, що це підприємство знає в місті кожен. Адже дружківцям добре відомо, що зводить приміщення донецької філії «Промінвестбанку» саме ця організація і що крім неї нині в місті ніхто нічого не будує.

У Торезі спеціалісти «Промбуду-1» починають спорудження двох п'ятиповерхових двадцятиквартирних будинків для шахтарів, планують також будівництво житла в Шахтарську.

— Наше підприємство, — розповідає заступник генерального директора Геннадій Пронін, — і будує, і комерцією займається. Виконуємо розкривні роботи на грунті та рекультивацію в кар'єрах, будуємо дороги з використанням «БєлАЗів», надаємо різноманітні послуги в спорудженні об'єктів промислового і цивільного призначення, приватних будинків, гаражів, збірних залізобетонних дачних будиночків із матеріалів підрядника, реалізуємо на взаємовигідних умовах портланд-цемент у вагонних цементовозах, постачаємо у вагонах збірний залізобетон, плити перекриття, шифер, металовироби, газові балони тощо. І все це за цінами, нижчими від ринкових на 15—18 відсотків. З нами можливий будь-який розрахунок — карбованцями, рублями, за бартером.

На знімках: загальний вигляд новобудови «Промінвестбанку»; товар «Промбуду-1» чекає на свого нового господаря.

Дружківка — Київ.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

ТРУБА — ДІЛО. РЕЗОН!

САМЕ ТАК розсудили, ретельно вивчивши ринковий попит, ті, хто вирішив створити в Одесі сучасне трубне виробництво — адміністрація тутешнього сталепрокатного заводу й акціонерного товариства «Резон». На заводі останнім часом з'явилися вільні виробничі площі та вільні робочі руки, а «Резон» забезпечував, залучаючи підприємців та науковців України й Росії, грошові субсидії й впровадження на новому підприємстві технології найвищого світового рівня. Звичайно, труба від труби різниться немало. В Україні вже є трубопрокатні стани, добре відомі своєю продукцією далеко за її межами. Конкурувати з ними було б принаймні необачно. Але ж у вітчизняному трубному виробництві є й своя порівняно вільна ніша — труби малого діаметра для комунальних потреб. Ось її й вирішили заповнити.

Проект (і не якогось там цеху при сталепрокатному заводі, а окремого, цілком самостійного підприємства) розробили визнані в цій справі колективи — Український державний трубний інститут та «Укрдіпрометиз» з участю фахівців Інституту імені Патона НАН України та московського «ВНИИметмаша». Перед ними було поставлено умову: підприємство має бути найсучасніше з точки зору світових зразків, а отже не тільки технологічно досконале, а й екологічно безпечне. І проектанти з цим успішно впоралися. Надалі немало залежало, зрозуміло, від виконавців проекту — будівельників. За справу взялося об'єднання «Одесчорметбуд», залучивши ще майже десяток субпідрядників. Й ось через десять місяців — справді рекордний строк! — першу чергу нового заводу введено в дію. Трубозварний стан не має, по суті, аналогів як в Україні, так і в СНД. Він, керований з допомогою електроніки, може випускати найширший асортимент газо- і водопровідних труб, а також швелерів і кутиків.

Одеський трубний уже почав видавати продукцію. І хоча працює він поки що в пусконалагоджувальному режимі, та за його виробами вже стають у чергу комунальні служби Одеси й інших міст, різні промислові й сільськогосподарські підприємства. Ще б пак: труби з одеською маркою на чверть дешевші, ніж ті, що їх реалізують підприємства Росії, а коли додати ще й економію на їх транспортуванні, то зиск чималий.

Незабаром на заводі стане до ладу друга черга виробництва, що дасть змогу випускати оцинковані труби, за нею — третя (випуск спеціальних труб для автомобільної й холодильної промисловості).

З високих трибун раз по раз лунають заклики до структурної перебудови промисловості, реформування економіки на ринкових засадах, без чого, мовляв, із кризової ситуації нам ніяк не вибратися. Що ж, заклики цілком слушні. Та біда, що мало поки що знаходиться підприємців, котрі їх наслідують. В Одесі — знайшлися.

Одеса.

Ольга КАЛАШНИК, кореспондент харківського тижневика «Панорама»

«Трипліакс» виробляють у «Лоску»

СКЛАЛАСЯ, і не без підстав, усталена думка: єдиний шлях до комерційного успіху за наших своєрідних умов — це...нічого не виробляти. Спеціалісти не в ціні, посередникам — «зелена вулиця». Але люди доводять протилежне.

...Місце було нікудишнє. Грузький багнистий грунт невтомно поглинав щебінку, що її привозили самоскиди. Люди, котрі задумали тут щось будувати, викликали співчуття, їхні дії — здивування. Либонь, осісти у благополучнішому місці було їм не по кишені, тож і зважились на «пісочинський» варіант. Пісочин — невеличке селище під Харковом, природа чудова, та от тільки болото... Сотні тисяч тонн грунту й щебеню, сім шарів бетону знадобилося лише на фундамент. Так розпочинав своє облаштування харківський кооператив з тонування стекол «Лоск». Тепер йому належить і розташований тут же, поряд, авторинок, який за масштабами діяльності не поступається перед європейськими. Автомобілі з усього світу, будь-які запчастини, у тому числі й до іномарок.

Однак молодий, респектабельний президент ПВК (приватної комерційно-виробничої) фірми «Лоск» Юрій Кононенко вважає, що в основі успіху фірми — не авторинок. З видимим задоволенням показує вакуумні установки, розповідає про розроблену власними силами технологію напилення стекол: «Ми даємо гарантію до 10 років! І рекламацій не надходило».

До виготовлення й напилення стекол для автомобілів «Лоск» узявся 1990 року. Тоді гостро відчувався їх дефіцит. «Ми виконали державне завдання, — каже Юрій Савович. — Сьогодні можемо цілком забезпечити потреби України в цьому товарі».

Три роки тому в «Лоску» налагодили випуск дзеркал. Постійними замовниками стали меблеві фабрики України та Росії. Минулого року запустили унікальне обладнання для серійного виготовлення автомобільних стекол типу «Триплікс». А нещодавно змонтували установку для шліфування і гранування виробів.

Тут віддають перевагу закордонному обладнанню. Високопродуктивний автоклав і лінію підготовки скла, що заміняє вісьмох робітників, привезено з Італії, від фірми «JANUA». Монтували лінію також італійці. Обійшлося недешево: кожний день праці одного іноземного фахівця коштував 100 доларів. Але затрати мають окупитися — якісні вироби вже завоювали ринок.

Щоправда, перше знайомство з «Лоском» у 1992 році не справило особливого враження на італійського гостя. Він побачив малесенький, малопотужний кооператив і його керівника, сповненого грандіозних задумів. Та все ж, повернувшись на батьківщину, згадав мрійника з Пісочина, надіслав запрошення. Познайомившись ближче, італійці запропонували викупити розробки «Лоску» з технології напилення металу на скло. Спокусили не валютою, а заманливою перспективою — одержати обладнання, якого вкрай потребували «мрійники».

Співробітництво з італійцями триває. Фахівці «Лоск-інтернешнл» надають консультаційну допомогу фірмі, вони ж обчислили перспективу розвитку «Лоску» на найближчі 20 років.

За прогнозами, в недалекому майбутньому настане коли не золота, то вже точно срібна доба автолюбителів. На чому грунтується ця обіцянка? Поки що ми бачимо непривабливу картину цілковитого або часткового зупинення роботи центрів сервісного обслуговування автолюбителів, про жалюгідний стан дрібних майстерень годі й говорити.

— Ми забезпечимо їм роботу, — запевняє Г. Книгін. — Дамо можливість брати у нас вироби на виплату, без передоплати.

Марина МІРОШНИЧЕНКО

МІСТ НА ЧОТИРИ СТОРОНИ СВІТУ,

або Нові партнери «Кредитімпекс Банку»

ТАК, СКАЖЕТЕ, не буває. І матимете рацію, якщо мати на увазі технічну споруду. Та ми хочемо розповісти про конструкцію іншого роду — про банк, у назві якого — «Кредитімпекс Банк» — закладено головне, заради чого цю фінансову установу й було створено три роки тому в Москві: забезпечення платежів і кредитування експортно-імпортних поставок у торгівлі й промисловості. Нині у столиці Росії працюють близько тисячі банків. Можна собі уявити, як нелегко домогтися визнання на такому насиченому ринку фінансових послуг. І якщо за рейтингом, що його регулярно проводить МБО «Оргбанк», КБ «Кредитімпекс Банк» без перебоїв, раз у раз здобуває оцінку «задовільно стабільний», то мовою, зрозумілою не лише професіоналові, це означає: з таким партнером можна мати справу, адже стабільність у наш непростий час особливо цінна.

А тепер повернімося до мостів. Їхня роль у скороченні відстані та економії часу добре відома. Саме розв'язання таких завдань — прискорення розрахунків і ставив перед собою відначально КБ «Кредитімпекс Банк». Нині він обслуговує понад 150 кореспондентських рахунків, постійно здобуваючи нових клієнтів і партнерів не тільки в Росії, а й у тому просторі, який донедавна звався СРСР, охоплюючи банки Росії, України, Казахстану, Білорусі, Киргизстану, Вірменії, Латвії.

1994 року до складу фундаторів КБ «Кредитімпекс Банк» увійшов один з найбільших в Україні Промислово-інвестиційний банк, а по суті, виник перший офіційно зареєстрований Центральним банком Росії спільний російсько-український банк. Нині в ньому частка українських партнерів становить понад 80 відсотків розрахунків. Промінвестбанк України відкрив у КБ «Кредитімпекс Банк» кореспондентські рахунки всіх своїх регіональних управлінь і найбільших філій і став по праву основним партнером московської фінансової установи.

У листопаді минулого року спільний українсько-російський банк став кліринговим банком Української міжбанківської валютної біржі. Відомо, що для українських підприємств обов'язковим є 50-відсотковий продаж валютної виручки на біржі, і головний виграш для клієнтів полягає в оперативності доставки їхніх рублів на біржу і в одержанні покриття в карбованцях після торгів. Нині для клієнтів Промінвестбанку, які обслуговуються через КБ «Кредитімпекс Банк», гарантовано, що кошти, відправлені навіть наприкінці операційного дня, потраплять на біржові торги наступного дня.

Високу якість та ефективність таких послуг, налагоджену систему взаєморозрахунків оцінили не тільки безпосередні клієнти Промінвестбанку, а й більш як 30 комерційних банків України — учасників біржі, що відкрили кореспондентські рахунки на КБ «Кредитімпекс Банк».

Розрахунок між банками, що мають кореспондентські рахунки на КБ «Кредитімпекс Банк», проводиться навіть не «день у день», а протягом 2—3 годин, а інколи за 15 хвилин.

Усім кореспондентам безплатно встановлюють програмно-апаратні комплекси, що дозволяють безперервно відстежувати поточний залишок на кореспондентському рахунку.

Під час презентації спільного банку в Москві посол України в Росії В. Федоров наголосив, що створення такої фінансової установи нового типу — «то реальне продовження у створенні і зміцненні українсько-російських відносин, відкриття закупорених судин руху фінансів, перша ластівка становлення офіційних, юридично закріплених нових економічних відносин у банківській діяльності між Україною та Росією».

На думку голови правління Промінвестбанку В. Матвієнка, таке тісне ділове співробітництво вже тепер дозволяє ліквідувати важку, кустарну систему розрахунків, створити на новому рівні сконцентрований механізм синхронних розрахунків. Приємно, що такий механізм не декларується, він уже діє і став відчутним чинником економічного життя, основним розрахунковим центром між українськими й російськими партнерами на фінансовому ринку, надійною ланкою зв'язку між підприємствами, банківськими структурами України і Росії, інших країн СНД

У номер

У Центральній виборчій комісії по виборах народних депутатів України

Відбулось засідання Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України.

У зв'язку з призначенням Верховною Радою України на 10 грудня цього року проведення виборів народних депутатів України у 45 виборчих округах, де вони були відкладені на один рік, оскільки тричі визнавались такими, що не відбулися, або під час виборів депутата не було обрано, Центральна виборча комісія розглянула і затвердила календарний план основних організаційних заходів по підготовці і проведенню цих виборів.

Відповідно до вимог виборчого законодавства в округах, де будуть проводитись вибори, календарним планом передбачено завершити утворення окружних виборчих комісій до 5 вересня, дільничних виборчих комісій — до 25 жовтня. Протягом 11 вересня — 10 жовтня буде здійснюватись висування претендентів на кандидатів у депутати, 2 листопада має завершитись реєстрація кандидатів у народні депутати України. Визначено строки складання списків виборців і подання їх для загального ознайомлення на виборчих дільницях, виготовлення передвиборних плакатів кандидатів у депутати, забезпечення виборчих комісій приміщеннями, засобами зв'язку, необхідною документацією тощо.

Центральна виборча комісія розглянула і схвалила кошторис видатків на підготовку і проведення виборів у згаданих округах, встановила форму виборчих бюлетенів, обговорила інші питання.

На засіданні були присутні представники політичних партій, засобів масової інформації.

Вів засідання голова Центральної виборчої комісії І.Ємець.

Кожному по заслугах

У привітанні Президента України, яке зачитав міністр транспорту України Іван Данькевич, зокрема, говориться, що залізничники знаходять шляхи і можливості не тільки підтримувати важливу вантажонапружену транспортну систему в належному стані, а й підвищувати її надійність і технічне оснащення. Зрозуміло, що колективи залізничників потребують підвищеної уваги з боку держави як в питаннях зміцнення матеріально-технічної бази галузі, так і поліпшення соціальних умов, життя і праці.

Виступаючи на зборах, голова Київської міської держадміністрації Леонід Косаківський вручив транспортникам, які найбільше відзначились, грошові премії.

Указом Президента України від 2 серпня 1995 року з нагоди Дня залізничника відзначено державними нагородами України групу робітників, спеціалістів і службовців галузі за значний особистий внесок у підвищення ефективності використання залізничного транспорту, впровадження передових методів перевезень вантажів і пасажирів, високу професійну майстерність.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про увільнення І.Мітюкова з посади віце-прем'єр-міністра України

Увільнити МІТЮКОВА Ігоря Олександровича з посади віце-прем'єр-міністра України з питань фінансової та банківської діяльності у зв'язку з переходом на іншу роботу.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ, 31 липня 1995 року.

Сергій ВУСАТИЙ, *журналіст*

Ніхто не стріляв, але замішання мало місце

Акція тижня

ПЕРША світова війна, як відомо, розпочалася з пострілу 1 серпня. Це пригадалося в зв'язку з повідомленням Нацбанку України про те, що саме 1 серпня фірмові магазини держави вже будуть торгувати виключно за карбованці.

Цього разу ніхто не стріляв, але, як кажуть, сум'яття мало місце. Як серед покупців, так і серед продавців. Перші в простоті душі боялися загубити долари, другі — роздумували про те, де взяти карбованці. Деякі газети поквапилися заспокоїти населення — мовляв, це черговий постріл по горобцях. Але дехто не поділяв цієї думки. Курс українського карбованця на УМВБ миттю впав на вісім пунктів. Радник Президента України з макроекономічної політики Анатолій Гальчинський охарактеризував цю акцію на валютному ринку як фактичний початок грошової реформи. Провідні фінансисти держави, враховуючи обставини, що склалися, запророкували підвищення цін на імпортні товари на 15—20 відсотків. Отож, сум'яття намітилося наче з початком військових дій. Неабияк порідлі після перереєстрації валютних ліцензій ряди комерційних структур, однак, виклик Національного банку сприйняли стоїчно. Багато підприємців досить резонно зазначали, що подібна акція — ті самі граблі, на які наступить НБУ: де держава вишукає необхідну для обміну масу українських карбованців? Чи готова біржа до такого повороту дій? А що буде, якщо після переоцінки матеріальних цінностей чорний ринок накриє доларова хвиля?! Запитань, запитань та запитань. Багато з них розбивалися об логічні відповіді членів уряду: мовляв, значна частина коштів приховувалась від бюджету (ПДВ, наприклад, з товарів, що продавалися за іноземну валюту, не стягувався),взаєморозрахунки між партнерами здійснюються за готівку тощо. Але багато запитань залишилося без відповідей. Втім, якщо довіритися прогнозам незалежних аналітиків, вони вже скоро можуть знайти своє вирішення. Кажуть, що на столі у Президента України вже лежить проект указу про амністію валютних вкладів, згідно з яким держава гарантуватиме анонімність будь-яких вкладів у банківські установи, а, можливо, закриє очі на вивезені за кордон капітали, якщо їх вернуть в Україну.

Як там не є, а те, що посіяли 1 серпня принесе перші плоди вже у найближчому майбутньому. Висловлюють думку, що курс на УМВБ буде стабілізовано. Судячи з усього, тієї ж думки дотримуються і спостерігачі Міжнародного валютного фонду, які розмовляли на цьому тижні з головою Нацбанку Віктором Ющенком.

Роман ВАТРИЧ, *журналіст*

Студії тижня

Ринковики зібрались у Трускавці. На літній семестр

СХОЖЕ, що курортний Трускавець претендує ще й на роль одного з центрів економічних студій у нашій країні. Ні, тут немає економічного вузу і навіть кафедри такого профілю. Але вже третій рік поспіль у цьому мальовничому місті, на базі санаторію «Шахтар», проходить літній економічний семестр «Інтереко».

Ось і наприкінці липня до Трускавця з'їхалися відомі вчені-економісти як з нашої країни, так і з США й Канади. Серед них — Степан Дзюбик, Степан Злупко, Ярослав Піцур, Іван Тивончук, Володимир Черняк, Антон Філіпенко — з України, професори Володимир Бандера і В'ячеслав Білон — із США, Юрій Чучман — з Канади. Тема «Інтереко-95» — «Ринкова інфраструктура: проблеми вивчення, викладання та економічної просвіти в Україні». Адже всі маємо зрозуміти: ринкові відносини, ринкові перетворення в нашій економіці неможливо накинути народові, як, скажімо, магнітні картки для проїзду в метро. Бо лише тоді добрі наміри успішно прокладають собі шлях, коли стають внутрішнім надбанням і внутрішньою потребою найширших верств населення.

Треба сказати, що два попередні семестри, проведені в Трускавці, дали непогані результати. Зокрема, їх учасниками розроблено проект реформи банківської системи в Україні, який потім ліг на стіл Президентові України. Отже, є надія, що найцікавіші пропозиції авторів цього проекту врахують у розробленні державної програми реформи банківської системи. «Трускавецькі» економісти переклали з англійської українською мовою кілька найпопулярніших на Заході підручників з економіки, зокрема відомий «Економікс» Кемпбела р. Макконелла і Стенлі Л. Брю.

Коло учасників семестру «Інтереко» постійно розширюється. Зокрема на цьогорічну «сесію» до Трускавця, окрім економістів-науковців, приїхали і представники місцевих державних адміністрацій, депутати, студенти, журналісти. Саме в такому широкому колі — на лекціях, за «круглими столами», на зустрічах з громадськістю — у Трускавці обговорюють проблеми приватизації, формування ринку цінних паперів та фінансово-посередницьких інститутів, без чого неможливі широкомасштабні ринкові перетворення в нашій країні.

Головним організатором літнього економічного семестру виступив львівський центр ринкознавства «Інтереко» за фінансового сприяння Львівського регіонального відділення Міжнародного фонду «Відродження».

Сергій ВЛАД, *журналіст*

МВФ ВИПИСУЄ ЧЕКИ ДЕРЖАВАМ З РЕНОМЕ

Шанс тижня

От з чим справді біда, то це з фазами. З першою і наступними фазами побудови комунізму, як відомо, стався конфуз. Аж ось і перший заступник виконавчого директора Міжнародного валютного фонду пан Стенлі Фішер заявив журналістам, що його візит в Україну пояснюється, окрім усього іншого, тим, що вона «увійшла у критичну фазу виконання програми макроекономічної стабілізації». Як відомо, її здійснюють під патронатом і неабиякою мірою за рахунок МВФ.

Причому, як зауважив С.Фішер, Фонд виписує чеки, але тим державам, які сумлінно виконують свої двосторонні зобов'язання. Не секрет, що під час нинішнього візиту високого представника МВФ його скрізь запитували про перспективи отримання Україною третього траншу кредиту «Стенд бай». Вирішувати це питання — Раді директорів МВФ, відповідав С.Фішер. Проте він уповноважений заявити, що організація в цілому задоволена виконанням програми макроекономічної стабілізації. Що ж до заяв Президента України про неможливість досягти до кінця нинішнього року рівня інфляції у розмірі 1—2 відсотки, то під час переговорів про це вже не йшлося. Керівництво МВФ втім розглядає цю межу як індикативний показник, тобто орієнтир, віддаючи належне вже досягнутому рівню. Головне, що впадає в очі експертам, це зрослі в 5—6 разів обсяги експорту продукції, обов'язковість України у взаєморозрахунках з кредиторами, відносне уповільнення темпів падіння виробництва. Якщо курс не зміниться, припустив Стенлі Фішер, проблем з отриманням третього траншу кредиту «Стенд бай» не буде. А під критичною фазою він розуміє вірогідність тиску різних політичних сил на уряд, який змушений часто-густо вдаватися до непопулярних заходів.Цікаво, що під час прес-конференції у Міністерстві закордонних справ хтось поцікавився, наскільки МВФ довіряє офіційній статистиці, що виходить з України. Довіряємо з деяким сумнівом, — усміхнувся С.Фішер. Нічого тут не вдієш: багато країн з перехідною економікою грішать у цифрах, а надто коли вони стосуються обсягів промислового виробництва, які перевірити практично неможливо. Адже це не експорт, який можна звірити по імпорту. Але головне, очевидно, не втратити реноме, яке Україна тільки-но заробляє. Адже, як зазначив під час перебування в Києві С.Фішер, три роки Україна не вдавалася до жодних реформ. І тільки зараз...

А під те, на що ми зважилися зараз, є шанс вже восени отримати третій транш кредиту Міжнародного валютного фонду.

Марина ЧАУСОВА, *журналіст*

Проблеми тижня

МІСТ ЧЕРЕЗ ТИСУ,

або Кого шукають українські рекетири на угорських дорогах

В УЖГОРОДІ й Будапешті відбулося друге засідання міжурядової україно-угорської комісії з питань координації прикордонного співробітництва. Нашу делегацію під час роботи комісії у Закарпатті очолював заступник голови Держкомітету в справах охорони державного кордону В. Дордюк, а в угорській столиці — заступник голови Держмиткому В. Негода.

Найперша проблема, яка стала предметом обговорення — реконструкція мосту через Тису на пропускному пункті «Чоп—Загонь», що дасть змогу збільшити пропускну спроможність важливої транспортної артерії.

Як відомо, Угорщина розробила свій проект реконструкції мостового переходу, що його розглянула державна корпорація «Укравтодор».

— Пропозиції наших сусідів щодо збереження прольотної будови діючого мосту цікаві і перспективні, — сказав заступник начальника управління автомобільних доріг «Укравтодору» М. Климпуш, який брав участь у роботі комісії. — Але це не розв'язує першочергової проблеми — збільшення вантажопідйомності та надійності мосту. Водночас наша корпорація подала два компромісні варіанти реконструкції, які дадуть змогу збільшити вантажопідйомність та габарити споруди, не припиняючи автомобільне сполучення й не переорієнтовуючи рух автотранспорту на інші пункти пропуску.

До речі, наша делегація запропонувала розпочати ремонтні роботи на мосту силами українських мостобудівників уже цього року, а завершити реконструкцію у наступному. Зрештою в Будапешті, після довгого засідання комісії, сторони зійшлися на думці, що після того, як міністерства транспорту обох країн до 10 серпня ц.р. узгодять обсяги й терміни реконструкції мосту через Тису, уповноважені компетентних служб з обох сторін протягом трьох днів розв'яжуть усі питання щодо регулювання руху автотранспорту та його переорієнтування на період проведення ремонтних робіт.

А загалом було зазначено, що на сьогодні ще не вдалося досягти суттєвих змін у функціонуванні пунктів пропуску на україно-угорському кордоні.

Поступово розширюється і поглиблюється співробітництво між двома країнами в боротьбі з організованою злочинністю — і про це також ішла предметна зацікавлена розмова на засіданнях комісії. Зокрема, взято до уваги, що в Угорщині найпоширеніші злочини наших співвітчизників це — рекет, спекуляція, пограбування туристів на автошляхах. Тож угорська сторона розраховує на допомогу української міліції саме в боротьбі з цими ганебними явищами.

Підсумки чергового засідання міжурядової комісії я попросила прокоментувати Надзвичайного і Повноважного Посла України в Угорщині **Дмитра ТКАЧА.**

— Насамперед зауважу, — сказав Дмитро Іванович, — що саме така форма роботи, з якої ми скористалися, тобто — діалог у комісії, дає змогу розв'язати практично будь-які проблеми, що постають у двосторонніх відносинах між нашими країнами.

Чи не найскладніша сьогодні проблема, зв'язана з розвитком пунктів пропуску на україно-угорському кордоні, — це реконструкція мосту через Тису. І від цього багато залежить. Якщо зможемо «переключити» транспортну артерію із країн СНД на цей маршрут — Україна матиме від того солідний економічний виграш. А ні, то хтось із наших сусідів скористається з цієї можливості. Скажімо, Білорусь і Польща.

Окрім того, досить гостро залишається проблема наведення порядку на самому кордоні. І насамперед нам потрібно дати лад на своїй ділянці кордону, щоби мати моральне право вимагати адекватного підходу від сусідів. Отож відбулися зустрічі наших прикордонників, митників і представників місцевих властей, на яких ішов пошук оптимальних шляхів до наведення цього порядку.

Тривога тижня

Людмила ГРАЧ, «Голос України»

Зневіра породжує бездіяльність

Як уряд годував шахтарів уранових рудників обіцянками, а не зарплатою

Обіцянка, як то кажуть, цяцянка. І шахтарі двох рудників у селищі Смолиному Кіровоградської області, не оголошуючи страйку, припинили роботу. Три місяці не бачити зарплати за надважку працю в особливо шкідливих умовах — то вже занадто.

А все через відсутність суворої системи платежів. Східному гірничозбагачувальному комбінату, єдиному в Україні добувачеві уранової сировини, завинили Держкоматом України за вироблену продукцію (1,5 трильйона карбованців) підприємства Жовтих Вод і Кіровограда, селища Смолиного за тепло та енергію (800 мільярдів карбованців).

Неплатежі, що перетворилися вже на систему, паралізують не тільки комбінат — загроза нависла над життєво важливими молоко- і м'ясозаводами, школами та іншими підприємствами, що живляться від нього. Якщо не фінансувати гірничо-капітальні роботи, рудники зогнуть самі. За такої зарплати (в середньому 6,7 млн. карбованців), коли лише на квартиру іде половина заробітку, люди розбіжаться. Квартплата в селищі Смолиному разюче відрізняється від Кіровограда. Тут за 3-кімнатну квартиру доводиться викласти 4 млн. 262 тис. крб. У всьому винний скраплений газ. Газопровід почали прокладати — то не стало грошей.

Дуже наочно і образно розповів про життя гірників прохідник-підривник Ігор Казан:

— Наше селище в степу і єдина шахта. Умови роботи й життя грубо, але справедливо, можна порівняти з колонією посиленого режиму. План виконуємо, податки стягають справно. А крім «орденів шахтарської слави» — виразки, радикуліту, шкірних захворювань — нічого не заробляємо. Життя наше коротке — 52—53 роки, а пенсія — 1 млн. 700 тисяч. Через це селищем блукають пенсіонери-злидарі. На нас уваги не звертають. Народ зневірився. Хай скажуть, що уранова галузь не потрібна. З усього видно, що підростаюче покоління наших жертв поділяти не стане.

Багато чого ще було сказано шахтарями, що прибули до Києва, на зустрічі з журналістами. Вони від імені трудового колективу Східного гірничозбагачувального комбінату привезли також звернення до Президента, Прем'єр-міністра, спікера парламенту. Про суть його розповів генеральний директор комбінату Михайло Бабак.

— Передусім непокоїть перспектива нашого підприємства. А вона туманна. Нині Україна під загрозою зупинення шахт. А фінансування вимагають не тільки гірничо-капітальні роботи, а й відкриті нещодавно геологами родовища з запасами на сто років. Сировина, що її добувають у Жовтих Водах і Смолиному, — високоякісна, її беруть із заплющеними очима. Але реалізують за низькими, так званими спотовими цінами. Приміром, до Росії, де виготовляють атомне паливо, руду відправляють по 40 доларів за кілограм, що не покриває навіть поточні видатки.

Шахтарі вже зустрілися з віце-прем'єр-міністром з питань промислової політики Анатолієм Кінахом. Той уважно вислухав їх, обіцяв допомогти, передусім виплатою зарплати. Але й після цієї розмови у робітників залишилося відчуття, що як було, так воно все й залишиться. У шахтарів урвався терпець, і вже тільки конкретні дії з боку уряду можуть повернути їм віру.

Лауреат тижня

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

«Азія» і «слов'яни»

ФЕСТИВАЛІ, як люди, — хтось дитя стихії, а хтось дитя концепції. І, як годиться, український концептуал іншому українському концептуалу — не товариш. У кращому разі вони холодно розкланюються.

Один музичний фестиваль сповідує професіоналізм — шукає готового співака, приємного зусібіч. Інший фестиваль чаклує над сплавом національного й модерного — репу з коломийками або язичницької манери співу з нью-вейвом. Гуцульський реп може зацікавити і Європу, але явищем, приємним зусібіч, на рідному ґрунті він ніколи не був і ще не скоро буде.

Три дні тому лауреати фестивалю «Червона рута-93» донецьке тріо «Компроміс» повернулося з Алмати з купою приємних речей — $ 1500, телевізором, мікрофоном від німецької фірми «Гаєр Динамік», Золотим призом, другим місцем на Міжнародному фестивалі «Голос Азії» і визнанням якості української молодіжної музики. Вони побували на прийомі в прем'єр-міністра Казахстану, а також отримали запрошення поспівати в Америці й записатися в Югославії.

Поїздку на конкурс організувала дирекція «Червоної рути» за фінансової підтримки товариства «Україна». Хронологія така. «Голос Азії» надіслав інформацію про себе Мінкультури України. Мінкультури визначилося з кандидатурою, однак трохи схибило в критеріях — в Алмати надіслані з України фонограми відхилили, констатувавши брак національного й застарілість вокальної манери. Тоді «Рута» запропонувала «Голосу Азії» свою кандидатуру. Там, прослухавши фонограму, попросили замінити одну пісню. «Рута», знаючи естетику «Голосу Азії», надала «Компромісу» одразу три нові пісні, написані й аранжовані спеціально на замовлення «Рути». У цьому репертуарі були органічно синтезовані особливості дохристиянського українського фольклору з сучасною європейською музичною мовою. Робили репертуарний «чейнч» терміново: вночі група записувалася на студії «Комора», а вдень з нею працювали режисер і хореограф.

У результаті — друге місце, але нам є куди рости, бо гран-прі взяла американська «школа». Принаймні підтвердився непопулярний вдома постулат, що наша музика може зацікавити світ лише тоді, коли матиме яскраве національне обличчя у поєднанні з сучасною західною стилістикою.

Схоже, в особі «Голосу Азії» «Рута» знайшла щось більше, ніж конкурс, на якому цінують її лауреатів. Вона знайшла концептуального товариша, якого не могла знайти вдома.

Щодо «Слов'янського базару», на якому першу премію отримала дипломант «Рути-95» Наталя Могилевська, то «Рута» просить оприлюднити її позицію: на музичному ринку, як і на ринку всіх інших товарів, хоча б на перспективу все ж слід орієнтуватися на Захід, а не консервувати «есесерівську» естетику, яку нам продемонстрував останній «Слов'янський базар» надто виразно.

Але концепція — концепцією, а хороший товар і у Вітебську — хороший товар. Варто згадати, що лауреатами двох «Слов'янських базарів» стали дипломант і лауреат двох «Рут» — Андрій Шпак і Олександр Пономарьов і лауреат Міжнародного конкурсу імені Івасюка Таїсія Повалій. А цього року на конкурсі імені Івасюка переміг... Олександр Пономарьов, який до того переміг на «Руті» і отримав срібло на «Слов'янському базарі». Хай і в такий спосіб, але концепції, трапляється, сходяться. Світ тісний. Можливо, це не так уже й погано.

Наталя ПЕТЯХ, журналістка

Просять не грошей, а свободи

Екран

НЕ СЕКРЕТ, що для будь-якого творчого проекту потрібні кошти. Проте працівники «Укртелефільму» у своїх вимогах до комітету Держтелерадіо на цьому вже не наголошують — від принизливих прохань та довгих пояснень втомились усі. Але й від жебрацького існування — також. На останніх зборах колектив виявив намір створити на базі ТВО «Укртелефільм» телекомпанію з цією самою назвою.

Поштовх до такого рішення — підневільне існування об'єднання в обіймах Держтелерадіо. Директор «Укртелефільму» Олександр Денисенко нарікає: «кисень перекривають фінансово». Окрім того, продукція об'єднання спричиняє у державних мужів з Хрещатика іронічне, а інколи навіть відверто зневажливе ставлення. І це в той час, коли екрани української телевізії заповнені низькопробною зарубіжною продукцією. Працівники «Укртелефільму» обурені: невже, окрім дубльованого кіно та мильних опер, українському глядачеві нічого більше не треба?

На думку колективу об'єднання, політика Держтелерадіо стосовно перерозподілу українського ефіру провадиться нерозумно і не відповідає державним національним інтересам. Якщо на всеукраїнських каналах телебачення не віддають достатньо ефірного часу для показу вітчизняної продукції, то нашій культурі це загрожує фатальними наслідками.

Зауважимо, що на сьогодні «Укртелефільм» є автономною студією із завершеним виробничим комплексом, яка має фабрику виготовлення копій. У цієї організації — всі можливості для виходу в ефір. Тільки скаржаться українські кіномитці, що надавати таку можливість їм ніхто не збирається. Після підписання угоди між Національною телекомпанією України та дюссельдорфською фірмою «Іннова-фільм», внаслідок якої 20 годин ефірного часу щотижня віддаватимуть продукції цієї фірми, шанси переглянути українські картини стають незмірно менші.

— Інформаційний простір завойовано, — стверджує режисер і сценарист Володимир Андрощук. — Єдину студію, яка продукує українське кіно, намагаються знищити. Наш порятунок — створення незалежної структури, яка мала б свій час в ефірі.

Працівники «Укртелефільму» висловили намір скликати раду творчих спілок. І впевнені, що знайдуть підтримку й розуміння.

Позиція колективу чітка: двигун кіноіндустрії — «Укртелефільм» — запрацює на всю потужність лише тоді, коли матиме цілковиту юридичну свободу. І тоді слід буде розраховувати на власні сили, а не кланятися чиновникам.

Київ.

Христофор ГРУША, незалежний оглядач

Маври своє діло зробили?

Скандал

На цьому тижні голова комісії з гуманітарних питань Київради пан Кость Матвієнко переглянув культурний бюджет столиці й дозволив фінансування театрів-студій «Сузір'я», «Колесо» та деяких інших тільки до жовтня, хоч раніше фінансування було «розписане» до кінця року. Нібито у жовтні пан Матвієнко обіцяв «розібратися» зі студіями конкретно. Це цікаво: влада розбиратиметься з режисерами, імена яких і без того досить авторитетні: Кужельний, Більченко, Кліщевська, Балабан! Кажуть, що Театр-студію Валерія Більченка вже сьогодні позбавлено фінансування — зовсім.

Що це означає? Невже «низові» театри, котрі свого часу морально підтримали нинішню владу, — цій владі більше не потрібні?

Резонанс

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

НА ГОРОДІ БУЗИНА...

... А В КИЄВІ, ЗВІСНО, ДЯДЬКО. Конкретно — перший заступник міністра лісового господарства України В. Брежнєв. Який відгукнувся на нашу публікацію «У вирій ... в рефрижераторах» («ГУ» за 20 травня ц.р.), де йшлося про факти порушення природоохоронного законодавства при полюванні іноземних мисливців у дельті Дунаю. За досить об'ємний лист високому державному чиновникові можна подякувати, адже нині пресу не балують відповідями. А тут — і докладна розповідь про справи у мисливських угідях відомства загалом, й прагнення якось відгукнутися на конкретний критичний виступ газети. Щодо останнього, правда, — то саме тут й згадалася ота бузина на городі.

Нагадаймо, що Фонд захисту та відродження дикої природи імені професора І. Пузанова «Природна спадщина» у своїй заяві на ім'я Генпрокурора України та прокурора Одеської області з приводу згаданих порушень та в доданому до тієї заяви акті, про що ми писали, засвідчує: у плавнях дельти Дунаю при пособництві державних чиновників процвітало цинічне браконьєрство. Відстріл дичини вівся іноземними мисливцями коли заманеться й у необмежених кількостях, що вкрай обурювало місцевих мисливців, для яких суворо встановлено і відповідні дні полювання, і норми відстрілу. Перший заступник міністра не заперечує, що іноземні мисливці у порівнянні з нашими були поставлені в особливі умови: для них, окрім середи, суботи та неділі, було встановлено додаткові дні полювання — понеділок та вівторок; та й норми відстрілу по окремих видах пернатих подвоїли. Але все це, йдеться у відповіді, передбачено попередньо укладеною угодою, отож — цілком законно.

А потім наводяться цифри. Наведемо їх і ми, аби місцеві мисливці добряче посміялися: «За мисливський сезон Кілійським мисливським господарством було прийнято 25 іноземних мисливців, які провели на полюванні 87 людино-днів (за контрактом 100) і добули 318 диких качок, 34 диких гусей та 38 голубів, тобто в середньому 13 качок, 1 гуску та 1 голуба одним мисливцем за один мисливський тур (3—4 дні полювання)». Виходить, в окремі дні оті мисливці взагалі бродили плавнями даремно? Але як же тоді бути із чисельними свідченнями про «багатоденну безперервну канонаду», про відстріл без будь-яких обмежень? У пособництві браконьєрству ніхто, зрозуміло, добровільно не зізнається. Тим більше, якщо за сприяння отому полюванню добряче платили «зеленими».

На фінансовій вигоді полювання для іноземців наголошує і перший заступник міністра: за сезон Кілійське мисливське господарство від іноземців, мовляв, одержало 346 мільйонів карбованців, хоча вони відстріляли тільки 0,8 відсотка дичини від загальної кількості, що була тут добута, а від мисливців України — 465,7 мільйона карбованців. Проти офіційної статистики заперечити важко, однак чи не допускають керівники міністерства, що їм, м'яко кажучи, вішають на вуха локшину? Бо ж місцеві мисливці вважають саме так, й не випадково Кілійська районна рада УТМР нещодавно вирішила вийти зі складу загальноукраїнського товариства, аби самій господарювати на своїх угіддях.

Ну, а щодо подальшої організації полювання іноземних мисливців у наших вітчизняних угіддях, то, повторимо: ми зовсім не проти, хай полюють, та тільки з додержанням загальноприйнятих правил та законів. І справу цю варто контролювати як самим відомствам, що мають мисливські угіддя, так і правоохоронним та природоохоронним органам, а не довірятися у всьому лиш місцевим працівникам, які за «чайові» будь-які цифри підтасують. Бо інакше відповідальним київським дядькам буде дуже важко розгледіти за бузиною на городі справжню картину мисливського промислу.

А щодо валютних надходжень, на які напирає В. Брежнєв, то вони для нас, звичайно, зовсім не зайві. Тому наведемо й оту цифру, яку не без заздрощів, думається, називає перший заступник міністра: сусідня Угорщина прийняла за сезон на полювання близько 20 тисяч іноземних мисливців, що дало державі більш як 20 мільйонів доларів США. У нас же, констатується в листі, надходження поки що незрівнянно скромніші.

Одеса.

Книга тижня

Для праведників і грішників

У духовному споживку — новинка: «Православний словник» українською мовою. Автор і укладач його — відомий журналіст Володимир Чопенко, знаний публікаціями з духовної тематики. У популярній формі він подає тлумачення найуживаніших термінів Православ'я, знайомить із церковними празниками, храмовим начинням, обладунками священнослужителів.

Яким угодникам Божим молитися про заступництво від запою, злого причарування, про зцілення від бездітності, зубного болю? Звідкіля походить «коливо» і чому споживаємо його після похорону? З яких порід дерев був виготовлений Христовий хрест і якої висоти? На ці та інші запитання у «Православному словникові» знайдуть відповіді праведники і грішники, православні й атеїсти, педагоги та їхні вихованці.

Вл. інф.

Продовжуючи тему

Чи доживемо до 2010 року,

якщо втілюватиметься національна програма «Нафта і газ України до 2010 року»?

***З** АСОБИ масової інформації повідомили, що 9 червня 1995 р. під час зустрічі президентів України і Росії було поділено Чорноморський військовий флот (50 на 50) між Україною і Росією. При цьому 32 відсотки української частини флоту буде передано Російській Федерації як розрахунок за енергоносії, тобто за нафту і газ. Крім цього, Росія претендує на передачу їй військово-морської бази — Севастополя.*

Це повідомлення викликає занепокоєння у громадян України, оскільки не видно перспектив на покращення, адже національна програма «Нафта і газ України до 2010 року», затверджена Кабінетом міністрів України (постанова від 17 лютого 1995 р., № 125), не передбачає зменшення імпорту протягом найближчих 15 років. Як і раніше, планується постійне щорічне ввезення нафти в обсягах 35—40 млн. тонн і газу — 40— 55 млрд куб. м і так аж до 2010 року.

Зіставлення запасів нафти України із запасами зарубіжних країн дає підставу стверджувати, що Україна володіє великими ресурсами нафти і газу і повинна видобувати їх в кілька разів більше, ніж зараз, а з часом здатна перейти на самозабезпечення. Про це я вже писав раніше. Але такі висновки викликали гостру критику керівників Держнафтогазпрому України Б.Гоцького, М.Марухняка, головного геолога АТ «Укрнафта» Р.Окріпкого та завідувача лабораторії Інституту геологічних наук НАНУ Б.Крупського.

Критики стверджують, що я співставив доведені запаси зарубіжних країн з розвіданими запасами України, «тобто порівняв те, що зовсім не порівнюється». Критики вбачають, що уже в самій назві («доведені» запаси по-англійськи «proved reserves») вкладено зовсім інший смисл, ніж розвідані запаси.

Якщо користуватися словником побутових термінів, то переклад критиків буде задовільним. Проте в спеціальній геологічній літературі слово «prove» перекладається як розвідувати нафту чи руди, а словосполучення «proved reserves» — розвідані запаси, а не доведені, як стверджують критики (див.: 1. Толковый словарь английских геологических терминов, пер. с англ., Glossary of Geology, т. 2, М.: Мир, 1978, с. 571; 2. Большой англо-русский словарь, т. 2. М.: Русский язык, 1979, с. 226). Тому розвідані запаси зарубіжних країн можна порівнювати з українськими і робити відповідні висновки. А висновки говорять про те, що Україна має всі можливості значно збільшити видобуток нафти і газу і з часом перейти на самозабезпечення. Відсталість нафтогазової промисловості пов'язана з небажанням її керівників відійти від старих стереотипів.

Виявлені запаси нафти в Україні, як відзначив у «Голосі України» за 12 березня 1995 р. голова Держкомгеології М.Гавриленко, становлять 940 млн. тонн. Керівники нафтової промисловості і академічної науки Б.Гоцький, Б.Крупський, М.Марухняк, Р.Окріпкий стверджують, що з виявлених українськими геологами 940 млн. тонн нафти нафтовики здатні відібрати 154,8 млн. тонн, тобто 16,47%, а решту 83,53%, або ж 785,2 млн. тонн, навічно залишаються в надрах у вигляді «мертвої нафти». А далі критики уточнюють, що нафтовики не можуть відібрати і 16,47% нафти, тобто 154,8 млн. тонн, а всього лише 46,9 млн. тонн. Таким чином, українські нафтовики з виявлених геологами запасів 940 млн. тонн, вводять в розробку лише 46,9 млн. тонн, тобто трохи менше 5%. Нагадаю, що зарубіжні нафтові компанії видобувають 50 і більше відсотків виявлених запасів, тобто у 10 разів більше, ніж українські фахівці.

В жодній країні світу немає прикладів такої безгосподарності, щоб з виявлених родовищ відбирали лише 5% запасів нафти. Тому Кабінет міністрів України не повинен був затверджувати таку Національну програму, яка не тільки не вирішує енергетичних проблем, а шляхом відбору легкодоступних ресурсів веде до руйнування родовищ і зубожіння країни, залишає нащадкам сплюндровані надра.

У наш час нафта є стратегічною сировиною, і політики приділяють нафтовим проблемам велику увагу. Зокрема, питаннями нафти в Конгресі США займаються 132 комітети і підкомітети. Уряд США постійно опрацьовує національну енергетичну стратегію в різних варіантах. Так, адміністрації Рейгана—Буша орієнтувалися на дешеві зарубіжні енергоносії, вважаючи, що розробка власних нафтових і газових родовищ, які потребують значних коштів, затримує економічне зростання країни. Імпортувалась в основному нафта з Близького Сходу, а для забезпечення гарантованої її доставки утримувався військовий флот в Перській затоці. Доводилось дотримувати активної дипломатичної політики, а то й вести воєнні дії з Іраном та Іраком. Адміністрація Клінтона проводить протилежну енергетичну стратегію і виходить з принципу, що залежність США від постачання нафти з вельми віддалених і потенційно ненадійних джерел є серйозною загрозою економіці країни. Активно використовується податкова політика, яка сприяє розвиткові власної нафтової промисловості. Докладаються зусилля до ощадливого використання власних ресурсів. В США є розвідані і розбурені нафтові родовища стратегічного призначення, які можуть вводитися в експлуатацію тільки у разі війни.

У довоєнний час Радянський Союз був другорядною нафтовою державою. Основну продукцію нафти отримував з Кавказу (Азербайджан, Чечено-Інгушетія), прикордонне положення якого викликало тривогу у радянських політиків. Тому перед війною велися посилені розвідувальні роботи на нафту в центральних районах Союзу: в Приураллі, Сибіру, на сході України (Ромни). Відомий радянський нафтовик І.Губкін в своїх спогадах згадує, що Сталін постійно цікавився ходом розвідувальних робіт на нафту в центральних частинах Росії і навіть мав у своєму кабінеті геологічні карти Приуралля. Проте до війни родовищ так і не відкрили, тож Кавказ залишався основним продуцентом нафти. А тому німецьке командування спрямувало основний удар в південному напрямку, щоб відрізати Радянський Союз від нафтових промислів Баку, звідки СРСР отримував 90% нафти. Сталінградська битва була битвою за кавказьку нафту, і якби німцям вдалося захопити Сталінград та ізолювати СРСР від бакинської нафти, то друга світова війна могла б закінчитися по-іншому.

Фашистська Німеччина вирішила нафтову проблему посвоєму. Перебуваючи в ізоляції від нафтових джерел, німецьке командування перевело свою енергетику на синтетичне рідке пальне, що вироблялось за схемою Бергіуса, шляхом насичення суміші кам'яного вугілля, смол і генераторного газу воднем в присутності каталізаторів при тиску 700 атмосфер і температурі 500° С. За цю розробку Бергіус отримав в 1931 р. Нобелівську премію, а фашистська Німеччина в період війни продукувала 6,1 млн. тонн синтетичних нафтопродуктів щороку і фактично провела війну на бергіус-бензині.

До речі, коли ООН ввела ембарго на торгівлю з Південно-Африканською Республікою і ця країна залишилась без нафти, там також організували виробництво синтетичних продуктів, що дозволило Преторії уникнути енергетичної кризи.

Що стосується союзників, то вони не потерпали від нестачі нафти і, як відзначив в своїх спогадах У.Черчілль, «мчались до перемоги на нафтових хвилях».

Економіка СРСР в післявоєнний період була поставлена в цілковиту залежність від нафтової промисловості. А тому всі відомості про запаси нафти вважались секретними. Основний принцип роботи нафтової промисловості зводився до отримання максимальних прибутків за мінімальних витрат. В розробку вводились лише великі родовища, з яких можна було в найкоротший час відібрати максимальні об'єми нафти за відносно низьких капіталовкладень. Завдяки введенню в експлуатацію гігантського нафтового родовища Ромашкіно в Татарії, а потім Самотлорського в Західному Сибіру Радянський Союз в 1974 р. довів видобуток нафти до 428,7 млн. тонн і вийшов на перше місце в світі серед нафтовидобувних держав. В 70-ті роки видобуток нафти в СРСР збільшувався високими темпами і протягом 80-х років видобувалося понад 600 млн. тонн нафти щорічно. Цей темп витримувався до 1990 р., після чого видобуток нафти пішов на спад.

Радянський Союз започаткував експорт нафти в 1973 р. і незабаром посів чільне місце серед країн-експортерів, поступаючись лише Саудівській Аравії з її невичерпними запасами. В останні роки існування СРСР продавав 1/3 загального видобутку нафти (200 млн. тонн), за що отримував колосальні кошти. Міжнародна нафтова енциклопедія (США) за 1983 р. повідомляє, що тільки в 1980 р. СРСР продав нафти на суму 24,6 млрд. доларів і газу — 5,0 млрд. доларів. В 1981 р. експорт нафти збільшився, і Радянський Союз отримав за нафту 29,4 млрд. доларів і 7,4 млрд. доларів за газ. Таким чином, тільки за два роки СРСР отримав за нафту і газ 66,4 млрд. доларів. За нашими оцінками, СРСР вивіз і продав за кордоном за період 1973—1992 рр. понад 2,7 млрд. тонн нафти, за що отримав біля 200 млрд. доларів. Але з 1990 р. видобуток нафти став катастрофічно падати.

Нафтодоларами в брежнєвські часи оплачувався достаток радянського народу. З цього приводу журналіст Б.Гуревич в «Московських новостях» (24 січня 1993 р.) писав: «На нафтовій крапельниці п'ятирічками жив режим Брежнєва, нафтодоларами купувалась відносна лояльність населення і відносна стабільність цін, ними ж оплачувався зерновий імпорт, який покривав давній крах сільського господарства. Віднайдись іще один Самотлор (і не впади при цьому ціна на нафту), ми б іще до кінця XX століття славили «розвітой» соціалізм (і їли б ковбасу по 2 руб. 20 коп. за один кг. — **В.С.**). І тільки тоді, коли головний дешевий ресурс став зменшуватися, партію окутала дума про реформи».

«Перестройка» Горбачова, не підкріплена нафтодоларами, виявилась мертвонародженою і велика імперія упала. Американські фахівці уважно слідкували за розвитком нафтової промисловості СРСР. Вони усвідомлювали, що Радянський Союз підтримує свою економіку за рахунок нафтодоларів, і що в міру затухання нафтових фонтанів Самотлора зменшиться притік іноземної валюти. На початку 70-х років ФБР підготувало доповідь уряду США про те, що в кінці 70-х років видобуток нафти різко зменшиться, припиниться надходження нафтодоларів, що в свою чергу викличе серйозні потрясіння в економіці і політичному житті СРСР. Як ми тепер бачимо, ця авторитетна організація помилилась рівно на 10 років. Розвал Союзу наступав наприкінці 80-х років.

На тлі викладених активних дій різних держав щодо розв'язання нафтових проблем вражає недостатня увага українських політиків до нафти й газу, а також те, що наші політики постарому орієнтуються на нафтопровід, що йде з Сибіру, не підозрюючи, що і в Росії з нафтовими ресурсами створилася напружена ситуація.

Ні в Кабінеті міністрів України, ні в Адміністрації Президента немає професійних нафтовиків, які могли б кваліфіковано оцінити сучасний стан нафтових ресурсів. А це призводить до грубих прорахунків. Наприклад, як повідомлялось у пресі в 1993 р., Прем'єр-міністром України Л.Кучмою і Прем'єр-міністром Росії В.Черномирдіним було підписано договір про те, що Україна забезпечуватиме себе сибірською нафтою в 20 млн. тонн щорічно за рахунок відновлення недіючих свердловин, які вийшли з ладу на промислах Тюмені. Радники Прем'єр-міністра України повинні були попередити главу українського уряду, що цей договір нереальний і його не слід підписувати.

Річ у тім, що Україна в той час видобувала 5 млн. тонн нафти. Для цього на промислах України було задіяно 2200 свердловин, які обслуговувались 33 тисячами інженерно-технічних працівників. Прості розрахунки показують, що для того, щоб налагодити видобуток 20 млн. тонн нафти, про які йшла мова в договорі, треба мати в 4 рази більше свердловин та інженерно-технічних працівників. А скільки потрібно коштів, щоб відновити 10 тисяч свердловин в Сибіру, яким чином доставляти туди 120 тис. фахівців, де їх розмістити? Над цим ніхто не замислювався. Тож договір так і залишився на папері.

Безумовно, що В.Черномирдін як колишній міністр нафтогазового відомства Росії знав, що договір про забезпечення України за рахунок відновлення сибірських промислів не може бути технічно реалізований, і що в такий спосіб Україна не зможе вирішити своїх енергетичних проблем.

Кабінету міністрів України не слід було схвалювати національну програму «Нафта і газ України до 2010 року», оскільки в основу програми покладені занижені норми розробки ресурсів, всього 5% від виявлених, а це веде державу до економічного краху. Тож після 5 років незалежності Україна, щоб розрахуватися за енергоносії, повинна віддати 32% військового флоту. Тієї частини флоту, що залишилась, вистачить ще на два роки. А як бути далі? Що пропонується віддати?

Найближчим часом потрібно провести корінну перебудову нафтової промисловості, починаючи від підготовки фахівців і закінчуючи її приватизацією. Бо коли підприємець вкладе свої гроші в розвідку родовища, то він намагатиметься повернути затрачені фінанси і буде бережно розробляти всі ресурси, а не тільки 5%, як це має місце сьогодні. Україна за виявлених запасів нафти близько 1 млрд. тонн повинна забезпечити свої потреби за рахунок власних ресурсів.

Василь СОЗАНСЬКИЙ,
провідний науковий співробітник Відділення морської геології Національної академії наук України.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України».

На межі: великі торги — високі ціни

НАВЕСНІ 1992 року селяни Торговиці відновили історичну справедливість: закопали на межі вітцівської землі хрест, запалили свічки і, освятивши праведне діло, засіяли поле вручну. Навесні 1995 року на цій же межі виконувалося рішення суду: землевпорядник забивав кілочки у супроводі усіх керівників силових структур Городенківського району, працівників правоохоронних органів і воїнів Національної гвардії.

У ментальності свої закони

Замість передмови:

«... Бив-єсь Іваниху? — почав урядувати суддя.

— Прошу вислухати, найясніший сендзьо, я скажу, як зайшло. Ще мій небіжчик дедя, царство йому небесне...

— Але ж я тебе питаю, чи-сь бив?

— Прошу, пане сендзьо, а вислухайте ж. Бо не знатимете, як зайшло. То все з-за межі...

— То моя межа! — крикнула з другого кінця стола Йваниха.

— Оце твоє! Знаєш? — і ткнув старому свідкові дулю під ніс, бо до Йванихи не досяг.

— Що знаєте? — допитувався суддя свідка.

Свідок: Шістнадцять років я був з її дедем у супрязі,щороку я те поле орав, але сварні ніякої не було. Межу ніхто не рушав — ані її дедя, ані його. Худібка, коби здорова, паслася. Бо, проше найяснішого суду, давно було широко: ніхто за межу не дбав, а тепер тісно, дуже тісно стало...»

(Лесь МАРТОВИЧ, «За межу»).

Цей земельний спір був змальований з натури. Відтоді пронеслися цим краєм дві світові війни, одна колективізація, й жителі старовинного села Торговиця, де народився Лесь Мартович, повторили услід за своїм славним земляком: «тісно, дуже тісно стало». Бо нині на кожного жителя села випадає лиш близько півгектара землі. Колись було інакше. Село віддавна мало репутацію «на голову вищого» від інших. Місцеві господарі купували землю, працювали на ній у поті чола і жили заможно. За це їх свого часу і розкуркулили. Торговиця була останнім у Городенківському районі «бастіоном» супроти колективізації. Колгосп імені Леся МАРТОВИЧА постав 1950 року, після того, як найбільш затятих землевласників — 39 родин — було вивезено на «перевиховання» до Сибіру. А вилучені у такий спосіб землі — близько 300 гектарів — поділили на око поміж сусідніми господарствами. Оця обставина і стала каменем спотикання. Останнім часом земельний опір перетворився на війну між двома сусідніми селами. Підґрунтям її стали згадані історичні обставини, а іскру необачно кинули владні структури.

1990 року Івано-Франківська обласна Рада народних депутатів ухвалила рішення про передачу 140 гектарів землі в межі Торговицької сільської Ради. Не дочекавшись землевпорядника і поділу межі у встановленому законом порядку, жителі Торговиці засіяли вітцівське поле і, спираючись на згадану ухвалу, ніяк не хотіли визнавати цей акт «самозахопленням» землі. Невдовзі «колесо історії» знову крутнулося в протилежний бік. У квітні 1993 року обласна Рада ухвалила рішення про передачу цієї землі назад до Топоріївської сільради. Однак Івано-Франківський арбітражний суд констатував, що Торговиця користується землею на законних підставах. А через два роки — 18 травня 1995 р. той же суд за рекомендацією обласної Ради «виправив помилку» і ухвалив діаметрально протилежне рішення: передати згадану земельну ділянку від Торговиці топорівцям.

Втомившись від такого «футболу», жителі села Торговиця написали лист голові Верховної Ради О. Морозу з проханням про заступництво. Авторитет влади і правосуддя в їхніх очах похитнувся, а надто — після подій 30 травня, коли на спірну межу разом із землевпорядником вийшли правоохоронці.

— Багато людей не рахуються із законом, вважають, що при демократії можна робити що завгодно, — прокоментував ситуацію голова Івано-Франківської обласної Ради С.Волковецький. — Слава Богу, правоохоронні органи виконали свою функцію — не допустили фізичного зіткнення.

Керівники застерігали мене від «роздмухування» цієї нетипової унікальної історії. Адже загалом на Івано- Франківщині успішно йде процес приватизації землі. І що там на тлі загального успіху емоції «розкуркулених» стариків.

Заспіваймо «Ще не вмерла...»

— Турки були, татари були, але такого ще не було. Церковні дзвони били, як на велику біду. Люди вийшли в поле з образами, свічками. Коли міліціонери рушили на нас, ми їм співали: «Ой ви, хлопці, як ті перли, заспіваймо «Ще не вмерла».

«Перли» мовчали, а голос полковника міліції А.Гурзи, який з мегафоном у руках пробував прочитати рішення суду, потонув у ревінні натовпу. На межу, окрім підрозділів міліції і Національної гвардії, — загалом близько 200 чоловік, — прибули пожежні і санітарні машини. На діалог народом влада вийшла у всеозброєнні.

— Дорогі наші українці, — заволала Євдокія Федорчук, штовхаючи поперед себе візочок із паралізованою донькою. — Чого ви прийшли? Якщо по землю, — не дамо. Присилайте бульдозери — нехай буде братська могила. Скільки разів ми ще будемо суджені за цю землю?

— Мене вдарили в живіт — дихнути не міг. Наші люди відтягнули мене. У лікарні зафіксували «забій внутрішніх органів». Хіба за це я воював? — розповідав при зустрічі ветеран війни Іван Валковий.

Його донька Анастасія стала жертвою тихої війни. 23 роки працювала учителькою в Топорівцях, аж поки до класу не ввійшла юрба, що оголосила вердикт: «Забирайся!» Директор безпорадно розвів руками, районна влада не втрутилася. У такий же спосіб із Топорців було «депортовано» п'ятьох спеціалістів. За що? За те, що родом із Торговиці. Прогнали навіть свою за те, що взяла шлюб із торговицьким чоловіком. Одні перейшли земельну межу, інші — межу здорового глузду...

Звичайно, 30 травня на межі звучали не лише пісні. Обидві сторони обмінювалися «люб'язностями».

— Я за все життя не вислухав стільки прокльонів, як за ці три-чотири години, але того дня рішення суду було виконане, незважаючи на активний опір, — розповідав прокурор району С.Горобієвський.

— Працівники міліції деколи скаржаться: «нас обзивають, принижують честь, гідність». А я кажу: у вас зарплата більша, ніж у рядового службовця і робітника, бо вам платять і за те, щоб вас ображали. Це нормальне явище...

Ця «норма», шановний пане прокуроре, не зафіксована у законі про міліцію й ні один поліцейський цивілізованого світу не дозволив би за найвищу зарплату образу своєї честі і гідності. Дедалі частіше стикаємося, на жаль, з тим, що юрба править бал і діє на небезпечній межі між законом і свавіллям. Така юрба, виступаючи від імені народу, готова поставити на коліна і владу, і правоохоронні органи.

Так, нам потрібен порядок, котрий зобов'язані забезпечити силові структури. Однак Торговиця, яка налічує 2,5 тисячі жителів, — то не юрба, а громада. «Громада — се великий чоловік», вона потребує пошани і розуміння. Її протест — далебі не стихійний. Закон не гоже повертати, мов дишло, — ось на чому ґрунтується переконаність громади у своїй правоті.

А влада тим часом остерігається ланцюгової реакції ділення, бо в пошуках історичної межі й історичної справедливості можна дійти аж... до Румунії. І що тоді? Щоби не сталося цього, норовливу Торговицю вирішили поставити на місце рішучими силовими методами. Зневірена і дезорієнтована Торговиця має намір звернутися до Вищого арбітражного суду України.

Торговицькі селяни повикидали кілочки, забиті землевпорядником у супроводі міліції. Нині на межі зеленіє кукурудза. Жнива — не за горами.

Івано-Франківська область.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Коли матеріал був підготовлений до друку, надійшло повідомлення, що прокурор Городенківського району заборонив керівникам селянської спілки імені Леся Мартовича збирати урожай на межі. А саме на цій ділянці засіяли більшість зернових, отже господарство може залишитися з порожніми коморами.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

Комуніст проти комуніста

Секретар парторганізації КПУ вирішив розглянути на партійних зборах поведінку свого керівника...

З першим секретарем Менського райкому КПУ Ігорем Сахном не пощастило зустрітись: коли приїхав у Макошине на завод «Сільгоспмаш», де він директором, мені сказали, що керівник уже з тиждень у лікарні і там пробуде, може, до суду...

200 мільйонів хоче стягнути на свою користь Ігор Михайлович з головного інженера заводу Миколи Васильовича Обловатого за те, що той 5 травня на розширеному засіданні профкому, де йшлося про складну економічну ситуацію у колективі, наступне звільнення 42 працівників, сказав, як відрубав: «Директор зранку похмеляється і заводом не займається».

Перший секретар райкому КПУ вважає, що згадані вислови ганьблять його честь, гідність і ділову репутацію.

А Микола Васильович упевнений, що йдеться не про образу, а хворобу, яку треба лікувати, і впевнений в своїй правоті:

— Набридло мовчати, дивитися, як завод на очах гине. Люди у відчаї — ніякого, по суті, заробітку нормального. Безкінечні відпустки. Ми виробляємо багато продукції, яка користується попитом. Але для роботи потрібен метал. Кажуть, нема грошей, щоб його закупити. Однак коли вони з'являються, то їх директор витрачає на будь-що. У мене складається таке враження, що отой намір директора скоротити 42 працівників, яких захистила профспілка, заплановане велике списання ще діючого обладнання, верстатів (я відмовився підписувати більшість актів!) — все це «підготовка» нашого підприємства до вигідної приватизації. І я підозрюю, в чиїх інтересах. Ще б якось вірилось у кризу, «розірвані зв'язки, не такого Президента», про що постійно доводиться слухати на рідких виробничих нарадах з керівних вуст, якби не бачив мало не щодня директора з його хворобою. Йому треба лікуватися. Це всі знають. Тільки ж спробуй сказати про це вголос. Відразу будеш скорочений. А де зараз у селищі знайдеш іншу роботу?

Чи відповідають дійсності його слова на засіданні профкому, а згодом і на зборах колективу, встановить суд.

На ньому Обловатий, до речі, вимагатиме медичної експертизи щодо захворювання позивача. Процедура незвичайна і неприємна. Та без неї, власне, не можна обійтись для встановлення істини.

На жаль, ще до з'ясування істини головний інженер був покараний, без згоди профкому звільнений з роботи.

На заводі, незважаючи на подібні розбірки, до суду готується не тільки екс-головний інженер. Ще у травні з 122 працюючих, які брали участь у таємному голосуванні, 82 висловили недовіру директору. Але приїхали комісії з міністерства, Чернігова, райцентру і погасили конфлікт: мовляв, ситуація у галузі типова. Після цього більшість зневірилась, але ті, кого директор заніс у списки під скорочення, гуртуються. Мені показували величенький список людей, які наважилися підтвердити слова Обловатого у суді. Серед них робітники, майстри.

— Перший секретар вважає всіх нас ледарями і злодіями, — каже майстер Марія Сергіївна Костіна. — Я думала, що після зборів трудового колективу він опам'ятається, зробить висновки... Де там!

Вразила у цьому зв'язку позиція складальника механічного цеху, секретаря місцевого партійного осередку КПУ Юрія Григоровича Самусенка, який, дізнавшись про звільнення головного інженера, вирішив на чергових партзборах розглянути питання про ганебну поведінку комуніста І. Сахна. Про це рішення він повідомив мені у Чернігів.

— Звільнили хорошого, толкового інженера, — говорив по телефону. — За правду...

— Але ж Сахно ваш товариш по партії, — засумнівався я.

— Воно-то так... — почув вагання у його голосі. — Ви думаєте, я йому не казав, що він зазнався, з людьми розмовляє звисока. І, знаєте, що відказав? Чого, мовляв, ви тут мене вчите?

— Як же ви такого керівника ще й своїм першим секретарем обрали?

— А я до цього не причетний. Це так у районі вирішили. Він, звичайно, говорити уміє. Розказує тепер тут усім, що при поганій системі живемо. При чому тут система, незалежність? Та ти як перший секретар, як комуніст не жди, що тобі Президент все на тарілочці принесе. Маєш партбілет — так покажи усьому району, як робити. А в чому він показує приклад?

Робітник просив допомогти. Його зрозуміти можна, як і всіх моїх співрозмовників у робітничих спецівках на «Сільгоспмаші».

— Ми не можемо прогодувати свої сім'ї за цей нещасний мільйон, який отримуємо, — говорили розпачливо. — Соромно повертатися додому... Сходіть у наш магазин — там порахуйте, скільки нас хліб у борг бере... Може, це так спеціально робиться, щоб ми стали безробітними, а хтось за копійки завод викупив?

Чернігівська область.

На фото: це не «самопал» — таке шампанське випускають у Чернігові.

ДІАЛОГИ У ПРИСУТНОСТІ АСТРАЇ

МИ ЖИВЕМО у світі невідповідностей. Наш вік не відповідає рокові нашого народження, наша зарплата не відповідає нашому талантові, наш талант не відповідає нашій популярності, а наша популярність часто зовсім не збігається з тим, що ми насправді є і що про нас знають.

Недавно до редакції завітав композитор Геннадій Татарченко. От, здавалось би, чоловік, котрого повинні знати всі! Немає дня, щоб по радіо не звучали його пісні. Але... Готуючись до зустрічі з гостем, я вирішив, про всяк випадок, зробити серед знайомих невеличке експрес-опитування, щоб дізнатися, чи один я спотикаюся на цьому прізвищі й щоразу мимоволі задумуюсь, перш ніж правильно вимовити його. Ото й нагадуєш самому собі: не забудь, Татарченко це композитор, а Татаренко — поет. Виявилось, я не один такий. А дай, думаю, запитаю у нього самого, чи не доводилося іноді й йому заблудитися в цій ситуації?

Але Татарченко прийшов не сам, а з молодою співачкою Астраєю, і запитання ненароком влучило в неї. Астрая відповіла одразу:

— Я ніколи не плутала Татаренка з Татарченком, бо свого часу навіть не здогадувалась про існування їх обох!

— Що скажете ви, Геннадію?

— Це добре, що плутають! Свого часу плутали Гайдна з Моцартом, Паулса з Краєвським. Якщо плутають мене з Татаренком чи ще з кимось — теж добре. Коли люди нічого не плутають, коли вони знають тільки аксіоми, в цьому, як на мене, є елемент тоталітаризму, коли є канон і нема чого сплутати, то я вже не знаю, що це таке!

— Астрає, коли ви відкрили для себе Татарченка, що для вас постало за цим іменем?

— Всесвіт.

— А конкретно?

— Це конкретно.

— Гаразд, повернемось до вашого сценічного псевдоніма, такі речі рідко бувають випадковими. Здається, ім'я Астрая з'явилось на світ одночасно з рок-оперою Татарченка «Містер Сковорода»?

— Я вчилась в інституті культури й взагалі не збиралася співати. Але коли познайомилася з Геннадієм Татарченком, гадаю, він хотів якось прив'язати мене до себе, а чим можна прив'язати жінку? Роботою. Питає: ти співаєш? Ні. Але хочеш співати? Не хочу, я хочу бути актрисою. Добре, от у мене в новій рок-опері є дует Астраї з Маноєм, давай, ти зробиш його з Богданом Бенюком, не хочеш співати — хай буде речитатив. Спробували, вийшло. А ще іншим разом каже: оцю мелодію наспівай тільки мені, ніхто не почує. Я наспівала, це записалося й пішло в ефір, отак почалась Астрая.

— А насправді ви хто?

— О, у мене рідкісне російське ім'я й прізвище. Сказати? Єлена Петрова. У нашому будинку, приміром, живе ще одна дівчина, теж Єлена Петрова.

— На вашу честь назвали?

— Ні, вона старша.

— Астрая — зоряна діва... Хто це придумав?

— У Григорія Сковороди це — Діва істини, яку сприймають спочатку як діву спокуси. Справді, ця давньоукраїнська богиня зналася з Діонісом, з Бахусом...

— Відчувається, ви легко й весело ставитесь до речей, котрі прийнято вважати серйозними. Це чому? Ви знаєте ціну цим речам?

— Я знаю ціну собі.

— Геннадію, а ви — серед усіх татарченків світу — себе розпізнаєте? Коли ви себе взагалі впізнали й оцінили вперше?

— Це сталось, коли познайомився з першим моїм співавтором, Вадимом Крищенком. Він мені сказав, що татарченки — це не нащадки татарських полоняників, як я спершу гадав, а натуральні запорозькі козаки. Я потім спеціально цікавився — так воно й є, але от почав писати музику, і мій корінний козацький татарченко пробився в мені саме там і тоді. Адже в юності я любив рок — бітлз, ролінг стоунз. А от корінним Татарченком відчув себе тоді, коли сам почав писати пісні. І ось ця інтонація української козацької пісні — вона весь час мене переслідує. Як би я не любив фірмову музику, але душа і розум цікавляться власною історією, саме тим, що є джерелами культури...

— До цих джерел зараз кинулися всі, це стало модно, і це теж небезпечно для мислячої людини — бути в натовпі, що галопом скаче «до джерел», вигукуючи: гей-гей, козаченьки...

— Розумієте, є джерела, а є перводжерела, це різні речі. Для когось це не визначено, вони кажуть: нема української культури і музики. Та є вона, просто ви не ту музику слухаєте! Будь ласка, є вона — на рівні світової класики: Ведель, Бортнянський, Березовський. Американці приїжджі просять: покажіть сучасну українську музику. Їм показують найновіший рок, а вони кажуть: ні, це не сучасне, у нас це давно застаріло, дайте якісь хори, дайте того ж Веделя, оце у вас сучасне! А воно два століття тому писалося!.. Якщо ти освічена людина, якщо знаєш канти Сковороди і Делецького, якщо знаєш вертепний театр — то тобі дано орієнтуватися, дано, скажімо, відрізнити «ВВ» від поверхового рок-ансамблю, бо «ВВ» якраз йде від вертепу, це театралізація музики, українська пісня взагалі — то театралізація: Гулак-Артемовський, Лисенко. Тому я ціную не стільки співаків, скільки акторів, тим мене Астрая й привабила. Адже театр це синтез...

— Синтез — чудово, а ви при цьому — хто?

— Коли кажуть: ти композитор, відповідаю, ні, я — му-зи-кант. Я вмію грати на гітарі, на фортепіано, я знаю клавішні, у мене дуже великий банк даних — музика класична, народна, сучасна. Я вважаю, що найголовніше — це коли людина здатна в собі синтезувати різні стилі і цілі види мистецтва, оце мені болить і це мене цікавить найбільше.

— Ви повністю себе виявляєте у тому, що робите?

— Те, що я роблю — роблю, але є внутрішній відчай... хоч про це нікому сказати, бо можуть відвернутися. Я, приміром, дуже люблю класичну й традиційну музику і дуже хотів би працювати не у масовій культурі, а... хай не в елітарній, але — у справжній...

— Але ж це від вас не залежить. Скажуть: хочеш бути «в культурі» — ну й будь, а ми собі слухатимемо застарілу американщину!

— Абсолютно правильно. Але це дає мені змогу бути композитором-хамелеоном. Я знаю, що я популярний, але мій стиль — це повна відсутність стилю. Тобто, візьміть «Білу ворону» — там багато стилізації під французьку музику, візьміть мої пісні, вони теж різні, щось під козацьку музику зроблено, а щось під французьку. А де ж, питають, твоє? Коріння, кажу, моє.

— Те, що ви говорите, не так весело: від вас вимагають одного, ви хочете іншого, і от... я не питаю про вік, але... Астрає, ви відчуваєте різницю життєвого досвіду між вами?

— Мене з дитинства вабили старші чоловіки.

— Та всі ви, дівчата, такі...

— Не всі!

— Чудово, але різниця досвіду... ну, от, буває, що ви над чимось смієтесь, а Татарченко над тим же плаче?

— Плачу частіше я, ніж він. А якщо серйозно, іноді я старша за нього. Його роки — 60—70-ті, і він тими роками трохи зіпсований, те, чого я у моєму часі не боюся й до чого ставлюся цілком нормально, — він бачить в тому іноді якісь підступи, він перевіряє, боїться...

— Я теж боюсь...Геннадію, що це: ви намагалися врятувати Астраю від її епохи — чи самі хотіли до тої епохи наблизитись? Тобто мене цікавлять взаємини на рівні поколінь, а не те, чому ви одружилися.

— А ми не одружилися...

— Коли я спілкуюся з Астраєю, з одного боку, я хочу наблизитися до її часу — як учитель, що вчиться у своїх учнів... Кажуть: от, він «розкручує» Астраю, Татарченко звик робити собі ім'я на співаках. То ще не відомо, хто кого «розкручує»! О, я маю досвід рок-музиканта застійних часів! Я дивлюся цими очима на Астраю й кажу їй: не бачила ти смаленої сови! Ти не знаєш, що таке «пробиватися»! Але потім думаю: а чому вона повинна мати мій досвід? Ні, я не хочу, щоб Астрая була — як я. Хай вже краще я буду — як вона.

— А вона он сміється... Чи часто взагалі Астрая підсміюється над речами, що для вашої юності були святими, а нині втратили блиск?

— Трапляється, але ж головне тут — свобода. Свобода як дисципліна, чесність і довіра.

— Для Сковороди свобода була в самотності. Це не означає, що ви невипадково зробили про нього рок-оперу та й останній ваш альбом зветься «Клуб самотніх сердець імені Сковороди».

— Він був еклектик, але вмів залишатися сам собою, а я вже сказав, що люблю таких і в музиці, і в філософії.

— Здається, ваше покоління програло: воно ще відносно молоде, але час іде ніби сам по собі, і в політиці, і в мистецтві ви хочете одного, а час вимагає іншого...

— Так, це відчувається. Якби мені було на 20 років менше і я мав той рівень поінформованості, який маю зараз, я б, звісно, почувався вільніше. Наше покоління було дуже обділене у плані інформації.

— Астрає, чуєте, він хоче бути на 20 років молодшим!

— А я не хочу. Молодість — це всередині нас. Він на свої 44 роки ще зовсім молодий, все життя попереду.

— Геннадію, ви у юності теж орієнтувались на чийсь досвід, у вас були кумири?

— Аякже, рок-музиканти англійські й американські, бітлз, негритянські співаки, а в Києві — знамениті тоді фарцовщики! Був такий Сергій Баєв, ця людина була для мене всім! Коли мене затримувала міліція й питали там: ти Баєва знаєш? знаю, то мій друг! а якщо друг, то посидь ще трошки! Ще були Паша Борушевич, Толя Митрофан, зараз усі вони при солідному ділі, 50-річні, але лишились душею так само незалежними... всі ми носили довге волосся й американські шмотки, збирався в кафе «Ліверпуль» на розі Хрещатика й Прорізної, тоді не було терміну «совок», тоді казали «штатник» або «нештатник», в залежності від того, хто як одягався...

— Що в цьому було?

— Пошук власної сутності. І — протест! Мені здавалося, що мої американські шмотки помітять політики й державні діячі й щось тут же зміниться!

— Рибчинський теж ваше покоління, трохи старший, як вийшло, що ви разом робили «Білу ворону»?

— Спершу, звичайно, він і не думав про мене, бо коли у нього вже була знаменита пісня «Ой летіли дикі гуси», тоді Гена Татарченко ще грав на танцмайданчиках. А він вже тоді щось знав про перводжерела і носив вишиванку — коли власті полювали на націоналістів. А я ще нічого не хотів знати, окрім Америки. А потім, через багато років, зустрілися, буквально цілими днями ходили й розмовляли, він казав, що білі ворони — оце саме ми і є, і що свій статус творчих людей треба утверджувати. Цікаво, що нашу рок-оперу взявся поставити Сергій Данченко — здавалось би, прихильник немодних класичних манер. От вам — щодо питання про покоління... А тепер всі міряють нас по «Білій вороні»...

— Хочете зробити ще щось подібне?

— Нині я займаюся українською масовою культурою. У Росії це за якістю і підходом он як солідно виглядає. У нас теж є люди з грошима, але їх дуже мало, українські бізнесмени відучені вірити у якість української музики. Мені, приміром, допомагає юридична фірма «Проксен» та її директор Олександр Задорожний, 35-річний бізнесмен. Треба всім об'єднуватися в українському шоу-бізнесі, у Москві це робиться обдумано і якісно, візьміть той же «Слов'янський базар» — мистецькі призи там беремо ми, а найкращі комерційні концерти проводять москвичі, і гроші на цьому заробляють теж вони...

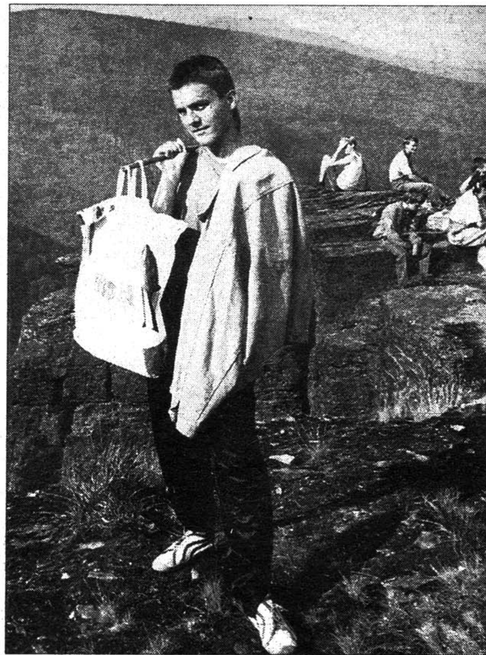
— Тобто знову — масова культура?

— Еге ж, але так, як хочу я, а не так, як диктує вона.

Розмову вів *Віталій ЖЕЖЕРА.*

На фото Олександра КЛИМЕНКА: Астрая та Геннадій Татарченко.

Олекса ВАЩЕНКО, *журналіст*

ПІОНЕРИ В «РИБНИКАХ»

Цього літа, дякуючи зусиллям Координаційної ради Спілки піонерських організацій України (голова — Тетяна Гончарова), близько трьох тисяч наших дітей оздоровляться в Болгарії.

А ще понад тисяча дітей відпочиватиме у Словаччині, де минулого року їх побувало майже п'ять тисяч.

Ці фотознімки зроблено у словацькому дитячому таборі «Рибники», що розташований у мальовничому куточку Нижніх Татр. Табір утримує підприємство «Вигорлат» з сусіднього міста Сніни. Чисте цілюще повітря, смачні словацькі національні страви, рукотворні басейни, туристичні походи в гори, автобусні екскурсії, найрізноманітніші спортивні змагання та конкурси (є навіть конкурс «Міс Рибники») — це далеко не повний перелік того, що чекає тут дітей протягом 21-денної зміни. Все це, безперечно, запам'ятається надовго.

... Я був свідком відкриття чергової табірної зміни: над Рибниками було урочисто піднято український прапор і прозвучав гімн нашої держави. Запевняю — враження було хвилюючим і незабутнім.

Фото автора.

Сніна — Київ.

Від першої особи

Які у нас кордони?

Під час останнього візиту Прем'єр-міністра України Євгена Марчука до Москви на черговий раунд україно-російських переговорів з проблем Чорноморського флоту в одному з інформаційних випусків телекомпанії «Останкіно» промайнув сюжет: Віктор Чорномирдін, відповідаючи на запитання журналістів щодо наших спільних кордонів, відповів, що вони будуть прозорі та зручні для людей, які їх пересікатимуть. Його візаві промовчав.

Цікаво, «Останкіно» показало півсюжету, чи Євген Марчук згоден з російським колегою? Про це ми й запитали Євгена Кириловича після брифінгу в Кабінеті міністрів, коли кожен із журналістів намагався «допитати» те, що не встиг у відведений час.

— Мені трохи прикро, що по телебаченню прозвучала відповідь тільки російського прем'єра, бо я з ним згоден наполовину: кордон має бути зручний для порядних і чесних людей. От щодо прозорості ... Де вже йому бути прозорішим, ніж є нині? Транзитом — «от самых окраин» Росії і все через Україну — аж до її західного кордону мчать нелегальні мігранти — приблизно 40 тисяч щороку, яких далі не пропускають наші прикордонники, або завертають поляки чи німці. Додому мігранти повертатися не бажають, на тривалий час осідаючи в нашій державі, щоб потім знову зробити спробу. Потрібні нам такі поселенці? І що з ними вдіяти — створювати всі зручності?

Так, для людей, які їдуть погостювати, перевідати родичів чи подорожують, — має бути режим найбільшого сприяння. Що ж до транспорту з металом, сировиною — якнайсуворіший контроль. А от пости — і з українського, і з російського боку — потрібні вони? Хіба не раціональніше зробити їх спільними? Якщо Віктор Чорномирдін це мав на увазі, то я з ним згоден.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Портрет політика

СУПЕРЕЧЛИВА особа — так можна було б сказати про Олександра Лебедя. Але така характеристика вимагає пояснень. Щодо власних переконань, то генерал завжди висловлює їх прямо і рідко коли відступається від сказаного. Суперечливим є ставлення до нього. Феномен: люди, з оточення Олександра Лебедя в один голос заявляють, що він брутальний, безцеремонний, одне слово — солдафон, але при цьому... обожнюють його і демонструють незвичну за наших примхливих часів відданість.

Лебідь вважає: зуби треба показувати

Хоч би де з'являвся Лебідь, скрізь йому доводилося зустрічатися з відвертою неприязню. Може, саме це допомагало виховувати стійкість і бійцівські якості. А минав час — і колишні недоброзичливці, за винятком хіба тбіліських та бакинських, оголошували Лебедя героєм. Напередодні парламентських виборів у Росії, в яких Олександр Лебідь вирішив цього разу взяти участь, цей феномен не може не непокоїти його конкурентів. Цікаво, що підтримати його в передвиборчій боротьбі захотіли в Тулі, де свого часу Лебідь командував десантною дивізією. Коли генерал вже служив у Придністров'ї, туляки, визнаючи за ним «особливі заслуги», присвоїли йому звання почесного громадянина міста.

Але якщо тулякам ще треба зробити свого кумира депутатом, то придністровці вже одного разу віддали йому мандат придністровського парламентарія, від якого він, щоправда, відмовився... На знак протесту, бо політичне керівництво регіону продемонструвало «нестійкість» у жовтні 1993 року, ставши на бік Руцького та Хасбулатова проти Єльцина. І це ще одна особливість його характеру: відданість «господареві». Мабуть, тому керівництво і доручало йому «делікатні» місії. Навіть по п'яти роках відсторонення Горбачова від влади, Лебідь не дозволяє собі його критикувати; а за плечима каральні акції в Тбілісі (1989 р.) та в Баку (1990 р.). До останньої хвилини Олександр Лебідь не хотів віддавати керівництво 14-ю армією, очікуючи особистого наказу від Президента РФ Бориса Єльцина, не вірячи в «зраду» покровителя. Але, підписавши фатальний указ, Борис Єльцин здобув в особі Лебедя ще одного конкурента в боротьбі за президентське крісло.

«Життя змушує генералів займатися політикою», — якось зазначив Лебідь і кинувся у політичний вир з головою. На думку генерала, Росії найбільше підходить чилійська модель, з Піночетом: «Грюкнути один раз кулаком по столу. Пожертвувати 100 чоловік на вівтар Вітчизни. І питання розв'язане. Всі працюють». Або «Зуби дані людині не тільки для того, щоб ними жувати, а щоб їх і показувати». До речі, таку думку поділяють багато його потенційних виборців. «Ми низько впали, об нас витирають ноги... Тільки армія може врятувати ситуацію». Найцікавіше, що Лебідь має підстави на такі заяви. У конфлікті між урядом Молдови та сепаратистами з Придністров'я він застосовував 14-у армію проти молдавської міліції, дозволяв козакам підтримувати бунтівників на Дністрі, чим викликав обурення офіційного Кишинева, але... попередив масове кровопролиття.

Збільшує його шанси здобути симпатії виборців і особиста аскетичність. Наприклад, останні роки його сім'я (дружина і троє дітей) мешкала в гуртожитку для офіцерського складу в Тирасполі.

Отож, скоро генерал може опинитися у керівних ешелонах Російської Федерації. І хто знає, якого вигляду за його участі набуде нова, повиборна Росія.

Наталя ФІЛІПЧУК.
За матеріалами зарубіжної преси.

Завжди жінка. Якщо навіть вона посол

***ЯКБИ НАВІТЬ** я не знала, що пані Інгеборг Крістофферсен — Надзвичайний і Повноважний Посол Бельгії в Україні, однак звернула б на неї увагу: чудово розмовляє російською, розуміє анекдоти, освічена, чарівна, зі смаком одягнена. І надзвичайно жива — мабуть, від того, що їй, здається, у співрозмовникові цікаво все.*

Мабуть, це досить-таки важко — бути послом держави? Під час однієї з ділових зустрічей, коли вже було вичерпано всі запитання, поговорили «по-жіночому».

— Ви у Києві вже прижилися? Почуваєтеся трохи киянкою?

— Принаймні, з відпустки сюди повертаюся, як додому. Таке в мене відчуття.

— Є такий короткий анекдот: два міністри зустрілися в трамваї...

— Розумію. У «трамваї» я буваю в прямому значенні слова: ходжу в магазини, в гості, їжджу в тролейбусі. Мене цікавить усе: що люди купують, як одягаються, через що сваряться...

До того ж, багато подорожую — побувала у різних регіонах України.

— Скажіть, а чи важко жінці бути послом?

— Неважко (сміється). Що тут дивного? Адже і радянська філософія проголосила рівність чоловіка і жінки...

— Тоді інакше: чи багато серед ваших приятельок жінок, котрі обіймають такий високий дипломатичний пост?

— Ви, мабуть, маєте рацію. Річ у тому, що ця робота вимагає все-таки багато часу і зусиль. А жінки замолоду створюють сім'ї, у них з'являються діти, ось вони й залишають дипломатичну службу, не встигнувши проявити свої здібності.

— Ви в усіх ситуаціях — вдома, на роботі, в гостях — однакова? Чи різна?

— Різна, звичайно. Принаймні, намагаюся проблеми службові додому не приносити. Раніше скрізь брала із собою дочку, треба було приділяти увагу їй. Тепер вона доросла, вийшла заміж і мешкає окремо.

— Чи багато уваги ви приділяєте моді? Чи наслідуєте ви поради журналів мод?

— Рівно стільки, скільки вимагають обставини. Бачите,

я не лише жінка, а й представник держави. Отже, положення зобов'язує. А в одязі я надаю перевагу спокійній елегантності, класичному стилю. Одягаюся, не так наслідуючи поради журналів мод, як довіряючись інтуїції. Вона мене, як правило, не підводить. Хоча не відкрию великого секрету, коли скажу, що гарно, із смаком вдягтися — значить, почуватися впевнено, мати хороший настрій. А що краще допомагає в роботі?

— Ви любите готувати? Як часто ви пораєтеся на кухні?

— Люблю, але часу на це мало, тому мені допомагає дуже хороший кухар — українка. Вона готує такі змішані українсько-бельгійські страви — пальчики оближеш. Дуже полюбляю вовтузитися з тістом. А з української кухні мені більше за все подобається фарширована капуста...

— Що?

— Фарширована капуста. Це коли у капустяне листя загортають смачну начинку — різні каші з м'ясом...

— Голубці!

— Так-так, голубці!

— А самі гостей приймаєте?

— Так.

— Чим пригощаєте?

— Та всім, що на той момент підходить. І обов'язково намагаюся пригостити (якщо це українські гості) традиційною бельгійською стравою, що називається ватерзой (див. «ГУ» від 24.06.95 року, де був надрукований цей рецепт від пані посла). І, здається, усім подобається...

З пані Крістофферсен легко й цікаво розмовляти про все — про моду, прикраси, український живопис, на чому вона непогано знається. От таки справді, посли, виявляється, також люди. А жінки особливо.

Розмову вела
Валентина ПИСАНСЬКА.

Про що говорять

Покажи своє личко

Здається, рішення міністерства фінансів США, яке вирішило змінити зовнішній вигляд американського долара, найбільше схвилювало не тих наших громадян, які мають у банках валютні рахунки з багатьма нулями, а тих, хто щомісяця після зарплати добросовісно міняв свої півтора мільйона карбованців на десять баксів. А раптом і «їхня» Америка здатна вчинити те, що й наша рідна держава — обдурити своїх громадян?

Заспокойтесь, вельмишановні пані і панове. До цього рішення мінфіну США потроху причетний увесь світ: надруковано таку силу-силенну фальшивих банкнот, що треба було щось робити.

Тому й вирішили змінити обличчя долара: іншими стануть папір, друкарська фарба й дизайн. На кожній банкноті портрет буде збільшено й посунуто до центру. З'являться нові водяні знаки й смужки захисту.

А тепер найголовніше: термінового обміну грошей не провадитиметься, бо залишаються в обігу обидві банкноти, а старі вилучатимуться протягом багатьох років. Спочатку з'являться стодоларові банкноти — вже на початку наступного року, а потім і менших номіналів. Так що хай не хвилюються насамперед ті, хто відклав свої дві-три стодоларові купюри на «чорний день»: їм ніщо не загрожує.

Рецепт від Ден Сяопіна

Секрет довголіття

***ЩО НЕ КАЖІТЬ**, а жаданий «золотий ключик» до довголіття — це правильна дієта. Підтверджуючи офіційну заяву щодо того, що Ден Сяопін «як і раніше почувається непогано», місцева преса розповіла про гастрономічні уподобання 90-річного китайського патріарха, який вживає скоромне лише по неділях.*

На сніданок він надає перевагу чарці рисового вина, яєчку-пашот, парочці приготованих на пару коржиків та рисової каші з чашкою соєвого молока. На полуденну трапезу подають три вегетаріанські страви, мисочку рису і чарочку китайської горілки. Аналогічне меню і на обід, за винятком зайвої пiалки з рисом. Особистий кравець Дена стверджує, що з того часу, як 1956 року з нього було знято мірку, «головний архітектор реформи» аж ніяк не погладшав.

Разом зі своєю дружиною Чжо Лінь, чий батько був знаним винуробом з провінції Хенань, Ден Сяопін знається на виготовленні домашнього рисового вина. «Це зовсім просто, — стверджує він, — закип'ятіть дрібний рис, додайте цукру, дріжджів, трохи меду, і через декілька днів вино готове». Такий напій, стверджують медики, сприятливо впливає на кровообіг, травлення, виганяє з організму зайве тепло, розгладжує зморшки. На здоров'я!

Оксана МИКІЛЬСЬКА, журналіст

КУПИЛА якось я у Будинку музики сопілку й самотужки вчилася грати. Колега каже: «Один мій знайомий музикант сам робить сопілки. Працює в дитячому клубі десь на Гоголівській. Тебе це зацікавить».

Ага, думаю, треба цей клуб знайти.

Через деякий час, ідучи по Майдану Незалежності повз книжкові ряди, зустрічаю «Велесову книгу», нещодавно перекладену сучасною українською мовою. І натикаюсь на дядька із сопілкою в руках — атрибутом того самого Велеса, одного з найголовніших язичницьких богів. За легендою, коли між полянами і древлянами зчинилася кривава січа «за межу», з'явився Велес і заграв на сопілці. Гра була настільки прекрасною, що воїни опустили мечі й побраталися...

«З чого вони у Вас виготовлені?» — питаю.

— Ось бамбукова, а це (вказує на пласку з двома голосниками) — з вільхи.

Такої я ще ніколи не бачила й не чула. Дядько прикладає її до губ: мелодія звучить на два голоси!

Я випалюю: «А можна її купити?»

— Беріть, тут і інструкція є.

Отже: «Джоломига — український народний духовий інструмент, удосконалений вид сопілки. Дає можливість виконувати двоголосі мелодії терціями, секстами...» І в кінці листочка — адреса: м. Київ, вул. Гоголівська, 13/30. Державний дитячий, юнацький клуб «Веретено».

От і знайшовся...

ВЕЛЕСЕ, ЗАГРАЙ ПЕРЕД ВІЙНОЮ

«Веретено» —сімейний клуб. Мій співрозмовник, Терещенко Віктор Прокопович, — художній керівник. Веде заняття з різьби по дереву, гри на сопілці. Його жінка, Марія Іванівна — директор і педагог з ткацтва, килимарства, плетення, літературної майстерності. Старша донька Оксана (студентка музпедфакультету педагогічного університету) — сопілка, джоломига, розпис по склу. Молодша, Світлана (вчиться у технікумі) — килимарство, ткацтво. Крім того, інші педагоги ведуть гуртки з вишивки, кераміки та ін.

Клуб працює щодня.

Із сотні дітей, що тут займаються (молодшій — шість років), є й такі, що їздять з Броварів. Відвідують клуб і студенти різних вузів. Кожен вибирає те, що більше подобається. Але на сопілці грають усі, причому не тільки народну, а й класичну музику.

Тут є старовинний ткацький верстат у робочому стані (Світлана зараз працює на ньому над килимом), справжній професійний, а далі — дитячий. На стіні — готові вироби: справді, це треба бачити (хоч, як сказав Терещенко, кращі роботи діти забирають додому).

Традиційно в Україні папірець із малюнком, який хотіли виткати, підкладали за раму і, наче за допомогою кальки, «переводили» його різнокольоровими нитками на килим. Світлана ж навчила своїх вихованців ткати, дивлячись на зразок, поставлений перед собою. А це вже більш високий рівень.

Старовинні веретена, прядки, мотовила, ціпи, рушники й костюми. «Це ми збирали по селах, та й діти поприносили. От співає міська дитина, наприклад, «Несе Галя воду», — а що воно за коромисло таке, не знає. Крім клубу, вона зможе побачити його хіба що в музеї.

До речі, двічі на рік Музей української архітектури та побуту у Пироговому запрошує нас для виступів. Брали участь у міжнародній виставці народних промислів (С.- Петербург), двічі — у Днях народної культури.

— Я закінчив той самий факультет, де зараз навчається Оксана. Працював у Броварській школі № 7, так у мене всі учні 4—8 класів стали сопілкарями.

— А на якому інструменті Ви ще граєте?

— Та на всіх.

У музичній кімнаті клубу, окрім контрабасу, є фортепіано, баяни, бандури, скрипки.

А найголовніше — сопілки: з липи, берези, вільхи, бамбуку... Оздоблені геометричною різьбою. Є сопілка-ложка, сопілка-булава. А ще Віктор Прокопович винайшов і зробив троїсту сопілку. На Землі такого ніде більше нема.

«Усе не вистачає часу теоретично описати її устрій та принцип гри. Ось пишу книжечку, де розповідається про історію сопілки й те, як самому вивчитись і навчити інших грати на ній...

У нашому клубі регулярно проходять практику слухачі Інституту підвищення кваліфікації вчителів. Це викладачі праці, музики, організатори позакласної роботи й керівники груп подовженого дня, педагоги дошкільних закладів. Інститут задоволений. Та й батьки наших вихованців, здається, теж. Позаминулого року, так і не дочекавшись допомоги від властей, ми за власні кошти організували дітям літній відпочинок. Дістали намети — і вирушили до Скадовська.

Усе, здавалося б, гаразд. Але ж де нам узяти тридцять мільйонів за оренду та комунальні послуги? Може, попросити допомоги у Фонду Кравчука?»

О, знайома тема. З моменту реєстрації 14.VIII.92 р. і досьогодні працівники цього державного закладу не отримують зарплати. Заняття ж проводять безкоштовно (між іншим: номер розрахункового рахунку «Веретена» такий: р/р 1700360 у Шевченківському відділенні УСБ м. Києва, МФО 322089).

«Спочатку клубу належала площа у 250,3 квадратного метра. Потім — правдами чи неправдами — МП «Мольфар» частину (105 кв. м) відібрав собі. Зараз уже там якась комерційна установа. Ми ж залишились у цьому приміщенні площею 145 кв. метрів.

Хай би хоч так. Але рішенням Шевченківського райвиконкому всі дитячі клуби переводяться у підрозділи ЖЕКів. Воно, наче, і непогано: знімається орендна плата, надається ставка одному з педагогів.

Та все ж, коли власником приміщення буде ЖЕК, він розпоряджатиметься ним, як схоче. Не так давно сюди вже приходив двірник запечатувати «живе» приміщення. Правда, ми поговорили, і він пішов собі.

Розумієте, єдине, чого мені треба, — щоб дитячий клуб народних ремесел звідси не вигнали...»

Нині —пора відпусток і канікул: «Веретено» мовчить. З боку чиновників — теж затишшя. Невже перед війною?

Велесе!

Будь ласка, заграй на сопілці.

Київ.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Людмила ЛИСЕНКО, мистецтвознавець

ОБЛИЧЧЯ, ЗВЕРНЕНІ ДО НЕБА

ЯКЩО поставити за мету вписати ім'я Олексія Владімірова в історію сучасної скульптури, то згадувати його пристало б у зв'язку з віталізмом, тобто напрямом, що пов'язаний з концентрацією внутрішнього життя скульптурних форм, незалежно від зображуваного предмета. Наш герой, таким чином, потрапляє в компанію Пабло Пікассо, Генрі Мура, М.Маріні, Дж.Манцу...

Але, крім світового контексту, існує і наш, київський, де Олексій формувався і гартувався, починаючи з академічної школи художнього інституту. Школа ця, незважаючи на незламний консерватизм, стояла і стоїть на вихованні суто академічних професійних якостей: знання, ремесла, натури, вміння створити композицію на задану тему.

Владіміров належить до покоління, яке навчалось за тоталітарних часів, а працює у незалежних, ринкових. До честі художника треба сказати, що художній ринок не здолав його впертого бажання зберегти скульптуру як мистецтво високе й гуманістичне.

Пластика Владімірова продовжує думки і почуття про істини прості й одвічні: хто ми у цьому світі, наше коріння, рід і родина, земля дитинства. Чи не звідси й оте життєдайне джерело енергії, що приводить у рух важкі статичні скульптурні форми. Олексій виразно пам'ятає плавний розгін кубанського лісостепу. Це дуже схоже на степову Україну, як відчує після переїзду до Києва. Пам'ять про землю дитинства озивається у багатьох його роботах.

Відчуваєш добротворні якості вітчизняної скульптури, яка зберігає традиційний зв'язок з образом людини. Гуманізм, хоч і старе, але доречне слово, яке означає суттєвість роботи художника. Адже головне для нього — через сталу скульптурну матерію розкрити прагнення людини до вдосконалення, духовного самовираження. Чи не тому герої владіміровських скульптур звертають голови до небес.

На фото: «Ангел, позбавлений волі». 1995.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

Жив собі великий невідомець...

1898 року багатий добродій, родом з Херсонщини, передав на потреби Наукового товариства ім. Т.Шевченка 45 тисяч злотих. На той час ця сума становила третину вартості будівлі НТШ, нині Інституту українознавства на вулиці Винниченка, 26. Добродій не афішував свого ім'я і його охрестили «великим українцем». Було б справедливо, якби на фасаді цього будинку колись з'явилася меморіальна дошка з іменем Євгена Чикаленка, доля якого склалася трагічно. Радянська влада експропріювала все його майно, після 1918 року він перебрався на Галичину, а 1929 року помер у бідності на околиці Відня...

Цього року у Львівському музеї етнографії та художнього промислу відбудеться виставка, присвячена 100-річчю музею НТШ. Головною її задачею буде меценатська одержимість, без чого ми не мали б музеїв. Адже 50-70 відсотків експонатів зазвичай складають дари. І прозвучать на цій виставці імена славних добродіїв, імена яких знала колись Європа. Серед таких —Іван Левинський, архітектор, промисловець, учений. Його будівлі — окраса Львова: залізничний вокзал, театр опери та балету, готель «Жорж», численні будинки центральної частини міста. Він був одним із основоположників українського модерну в архітектурі. На той час це була революція. Керамічна фабрика Івана Левинського перетворилася на містечко будівельного та художнього промислу. Тут працювали Труш, Новаківський. «Великий українець» підтримував національно-визвольні змагання, ЗУНР. 1918 року створив культурно-освітнє товариство «Праця» з метою «об'єднати всі сили в ім'я добробуту народу, піднесення його культури та ініціативи». Складаючи заповіт, він поділив своє майно на три частини — для сина, дочки і «Праці».

Це не та постать, яку можна охарактеризувати кількома рядками, та я ризикнула зробити це, аби перекинути місточок у сучасність. 1990 року у Львові постав творчо-виробничий фонд «Фабрика Івана Левинського». За статусом — товариство з обмеженою відповідальністю. А за духом? Дух Учителя витає над колективом архітекторів, що притулився у підвальній майстерні скульптора Валерія Потюка, нині президента фонду. Організація виконує архітектурне проектування та будівельні роботи. Від аналогічних державних структур відрізняється тим, що працює без передоплати і безоплатно пропонує замовникові ескізний проект.

Львів валиться. Прикро! Цього року завалився будинок у центрі міста, з іншого обвалився балкон. Список аварійних об'єктів у історичній частині міста зростає швидше, аніж міська казна. Нині Фонд знімає на фото- і відеоплівку львівські будівлі, потім зіставить їх із архівними матеріалами, відтак — підготує пропозиції.

— Прийду до мерії і скажу: ось я подумав — пропоную, каже Валерій Потюк. — Урятувати красу можна спільними зусиллями львівських меценатів, які взялись би за руки для об'єднання енергії ДОБРА. У центрі такого об'єднання бачу, приміром, директора Львівського підприємства лікарських препаратів Володимира Мусяновича, директора кондитерської фірми «Світоч» Андрія Тавпаша. Обоє бездвідмовні, коли йдеться про підтримку молодих талантів. Зокрема, на кошти «Світоча» видавництво «Каменяр» видало дві книжки поета Романа Вархола. У колі художників із Клубу українських митців Володимира Мусяновича називають «вуйком», «батьком».

Нещодавно художнику Орестові Скопу випала нагода побувати в Італії разом із знімальною групою Львівського телебачення, яка готує фільм про Соломію Крушельницьку. Орест оформляв експозицію музею Соломії Крушельницької, продовжує працювати на нього вже на меценатських засадах. У музеї є його картина — осяяний вогнями театр «Ла скала», де виступала співачка і де ніколи не був Орест. Малював з поштівок. Одне слово, була нагода — не було коштів. Звернувся до «батька» — і Володимир Мусянович допоміг разом із колегою — директором «Львівфарму» Романом Беряком.

Італійці не прощають фальшивої ноти — ані в музиці, ані в мистецтві, — розповідає він після поїздки. — Навіть у бідних помешканнях я бачив картини, гідні галерей. Тамтешні хлопчаки, котрі мчали повз мене на мотоциклах, зупинялися, побачивши людину з мольбертом, вигукували «віват» і аплодували. Саме там я відчув, що мистецтво — це вічність.

А меценати залишаються у затінку. Той, кому Богом дарована радість віддавати, не потребує іншої винагороди.

Львів.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Заїрець і перуанець — у ЦСКА-«Борисфені».

Чекають на литовця

***ПРИХИЛЬНИКАМИ** футболу майже одностайно відзначено, що стартові тури п'ятого за ліком національного чемпіонату у вищій лізі проходять у цікавій боротьбі. Ми стали свідками багатьох неординарних подій. До них, без сумніву, можна віднести лідерство після двох турів тернопільської «Ниви» й запорізького «Металурга». Хоча в третьому турі порушники спокою спіткнулися, і на чільні місця вийшли фаворити — «Динамо» й «Чорноморець». Але, немає сумнівів, попереду на нас чекає чимало сюрпризів.*

Помітно дебютували у вищій лізі «Зірка-НІБАС» (Кіровоград) і ЦСКА-«Борисфен» (Київ). Обидва колективи і очок набирали вже чимало, і гру демонструють зрілу й упевнену. Зокрема, армійці в гостях переграли тих же футболістів «Металурга» — лідерів на той момент. Переможний гол забив Віталій Пушкуца. Втім, як стверджує виконавчий директор клубу ЦСКА-«Борисфен», арбітр національної категорії Ігор Ковалевич, кияни мали незаперечну перевагу протягом зустрічі, за що не раз зривали аплодисменти на трибунах. Чудові нагоди збільшити рахунок мали Свистунов і Волосянко. Останній бив майже впритул по порожніх воротах. Але, на жаль, вдарив не по м'ячу, а у землю. Й таке трапляється.

Прихильники команди, яких на затишному стадіоні ЦСК ЗСУ збирається значно більше, ніж на Республіканському, дуже сподіваються, що їхня улюблена команда здатна ще посилити гру і втрутитися в боротьбу за найвищі місця. І підстав для цього чимало. Відмінний тренер Михайло Фоменко, який очолює армійський футбольний колектив, має під рукою чимало хороших виконавців. Ми вже називали Пушкуцу. Заслуговує на похвалу форвард Едуард Цехміструк. Одразу вписався в компанію колишній дніпропетровець, авторитетний захисник Сергій Дірявка. Подобаються багатьом Степан Матвіїв, Микола Волосянко та інші гравці.

Днями ЦСКА-«Борисфен» отримав солідне поповнення. У Запоріжжі вже грав 27-річний, невеликий на зріст, але вибуховий, стрімкий нападаючий Мафумба Мсилю, — гравець збірної Заїру. Його армійцям порекомендували австрійські друзі. Як і 25-річного Альфонсо Янеса Ромірeса. Це також форвард. Виступав раніше за клуб «Спорт бойз асошіейшнс», гравець національної збірної Перу, за яку провів 25 поєдинків, тригазовий чемпіон своєї країни, двічі визнаний найкращим гравцем Перу. Альфонсо давненько перебуває в Києві і вже встиг адаптуватися.

Ведуться переговори і з вільнюським «Жальгірісом» стосовно купівлі заднього захисника, високого на зріст (190 см) Вігіноса Балтушнікаса. Він виступає за збірну Литви, а минулого року захищав кольори німецького клубу «Магдебург».

Нарешті ще одна приємна звістка. Дозаявлено заслуженого майстра спорту Олега Кузнецова. Він грав у ЦСКА минулого сезону. І от тепер вирішив знову допомогти команді.

Гадаю, що, отримавши таку інформацію, багато киян і гостей міста захочуть подивитися на гру ЦСКА-«Борисфена». І нагода є чудова. Завтра о 18.00 на стадіоні ЦСК ЗСУ дебютант прийматиме «старих вовків» вищої ліги, володарів Кубка України-95, футболістів донецького «Шахтаря».

На знімку: форвард ЦСКА-«Борисфену» Віталій Пушкуца, який забив переможний гол у ворота запорізького «Металурга».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

***

А це повідомлення надійшло з Москви. Наставник московського «Спартака» і збірної Росії Олег Романцев погодився прийняти до свого клубу «блудних синів» Василя Кулькова та колишнього київського динамівця Сергія Юрана. Якщо переговори з португальським клубом «Порту», за який останнім часом грала ця парочка, завершаться успішно, то вже сьогодні Юран з Кульковим можуть з'явитися у спартаківському складі в матчі чемпіонату Росії проти московського «Локомотива».

***

Киянин Олег Саленко перейшов з іспанської «Валенсії» до шотландського клубу «Рейнджерс» (Глазго). Там уже кілька років, як відомо, виступає ще один український легіонер — Олексій Михайличенко. Перейшов до чемпіона Шотландії з італійської «Роми» відомий англійський півзахисник Пол Гаскойн на прізвисько Газа. Компанія, як бачите, підібралася невроку.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

Східноєвропейська ліга. Рік народження 1995-й!

***ПРИХИЛЬНИКАМ** хокею в Україні добре відомо, з якою «палкою симпатією» ставиться до українських клубів президент Федерації хокею Росії Валентин Сич. До речі, наш земляк. Хотів він вижити з МХЛ київський «Сокіл», а ще команди Білорусі, Казахстану, Латвії. Щоправда, цей план у нього не пройшов. Знайшлися розумні й світлі голови в російському хокеї, зокрема видатний тренер Віктор Тихонов, які грудьми стали на захист «інородців».*

А от перед командами нижчого рангу з колишніх «братніх республік» панові Сичу вдалося-таки поставити шлагбаум на в'їзді до чемпіонату Росії. Але, як виявилося, цим турніром життя не обмежується.

Домовилися й зібралися в Мінську представники Латвії, Естонії, Литви, Білорусі та України й утворили Східноєвропейську хокейну лігу (СЄХЛ). Штаб-квартира її міститиметься в столиці Білорусі, а президентом одностайно обрано білоруса Лева Кантаровича.

— Наша команда ШВСМ, — розповідає головний тренер колективу Віктор Чибирєв, — представлятиме Україну в чемпіонаті СЄХЛ. Гратиме в цьому турнірі, який стартує 16 вересня, ще один київський колектив, складений з клубу КПІ та хокейної школи «Крижинка». Чотири колективи з Мінська, Жлобина, Новополоцька та Гродно представлятимуть Білорусь. Гратимуть і команди з міст Електриная (Литва) та Риги (Латвія). Естонці стали повноправними членами ліги, але в цьому турнірі вони поки що не в змозі виставити команду. Планують зробити це в другому чемпіонаті.

— Хто ж гратиме в ШВСМ?

— Вихованці школи «Сокола» 1976, 1977, 1978 і 1979 років народження. Є й кілька 20-річних хокеїстів. Вони — перспективні, але поки що не пройшли в «Сокіл».

— Розкажіть трошки про регламент чемпіонату СЄХЛ.

— Я вже назвав дату початку змагання. Воно триватиме в чотири кола (ігри спарені). Потім четвірка найсильніших розіграє (в два кола) призові місця, друга — з 5 по 8.

До речі, ліга проводитиме і юнацький чемпіонат серед збірних країн. Це чотири турніри в кожній країні. Під запитанням участь Латвії. Але її місце залюбки готова посісти Польща.

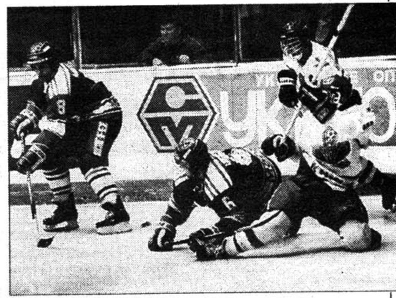
— І останнє запитання до вас як до батька хокеїста НХЛ Ігоря Чибирєва. Де він тепер?

— Минулий сезон Ігор разом з іншим киянином Олександром Годинюком провів у клубі «Хартфорд». У Сашка з цим колективом контракт ще на рік. А Ігорів уже завершився. Тому він став вільним агентом і підбирає собі новий клуб. Прихильникам хокею в Україні, мабуть, цікаво дізнатися, що київський форвард Дмитро Христич, який тривалий час виступав за «Вашингтон Кепітелз», переїхав до Лос-Анджелеса і гратиме тепер за «Кінгз»...

Хокей: чемпіонат МХЛ

КАЛЕНДАР ІГОР

Західна зона. Перший етап

7 вересня. Динамо (Москва) — АК Барс (Казань), Крилья Совєтов (Москва) — Сєверсталь (Череповець), Тівалі (Мінськ) — Спартак (Москва), **Сокіл (Київ) — Торпедо (Ярославль),** Кристал (Електросталь) — Торпедо (Нижній Новгород), Пардаугава (Рига) — СКА (Санкт-Петербург), Хімік (Воскресенськ) — ЦСКА (Москва). **9.** ЦСКА — Сєверсталь, Крилья Совєтов — СКА, Тівалі — АК Барс, Кристал — Торпедо Я, **Сокіл — Торпедо НН,** Хімік — Пардаугава. **10.** Динамо — Спартак. **11.** ЦСКА — Крилья Совєтов, Сєверсталь — Пардаугава. **12. Спартак — Сокіл,** АК Барс — Кристал, Торпедо Я — Тівалі, Торпедо НН — Динамо, СКА — Хімік. **14.** Спартак — Кристал, **АК Барс — Сокіл,** Торпедо Я — Динамо, Торпедо НН — Тівалі, Пардаугава — Крилья Совєтов, СКА — ЦСКА, Сєверсталь — Хімік. **17.** ЦСКА — Динамо, Спартак — Хімік, Кристал — Сєверсталь, **Сокіл — СКА,** Торпедо Я — Крилья Совєтов, Торпедо НН — АК Барс, Тівалі — Пардаугава. **19.** Крилья Совєтов — АК Барс, Динамо — Пардаугава, Тівалі — ЦСКА, Кристал — СКА, **Сокіл — Сєверсталь,** Хімік — Торпедо Я. **20.** Спартак — Торпедо НН. **21.** АК Барс — Торпедо Я. **22.** Крилья Совєтов — Спартак, **ЦСКА — Сокіл,** Пардаугава — Кристал, СКА — Тівалі, Сєверсталь — Динамо, Хімік — Торпедо НН. **24.** ЦСКА — Кристал, **Пардаугава — Сокіл,** СКА — Динамо, Сєверсталь — Тівалі, АК Барс — Хімік, Торпедо Я — Спартак, Торпедо НН — Крилья Совєтов. **26. Крилья Совєтов — Сокіл,** Кристал — Тівалі. **27.** Спартак — Пардаугава, АК Барс — ЦСКА, Торпедо Я — Сєверсталь, Торпедо НН — СКА, Хімік — Динамо. **29.** Спартак — ЦСКА, АК Барс — Пардаугава, Торпедо Я — СКА, Торпедо НН — Сєверсталь, **Кристал — Сокіл. 30.** Динамо — Крилья Совєтов, Тівалі — Хімік. **2 жовтня.** ЦСКА — Торпедо НН, Пардаугава — Торпедо Я, СКА — АК Барс, Сєверсталь — Спартак, Тівалі — Динамо, Кристал — Крилья Совєтов, **Хімік — Сокіл.** 4. ЦСКА — Торпедо Я, Пардаугава — Торпедо НН, СКА — Спартак, Сєверсталь — АК Барс, Хімік — Крилья Совєтов. **5.** Динамо — Кристал. **6.** Спартак — АК Барс, Торпедо Я — Торпедо НН. 7. Крилья Совєтов — ЦСКА, Хімік — СКА, Пардаугава — Сєверсталь. **8.** Кристал — Динамо. 9. ЦСКА — СКА, Крилья Совєтов — Пардаугава, Хімік — Сєверсталь. 11. АК Барс — Спартак, СКА — Пардаугава, Торпедо НН — Торпедо Я, Хімік — Кристал. **12. Динамо — Сокіл,** Крилья Совєтов — Тівалі. **14.** ЦСКА — Хімік, Спартак — Тівалі, АК Барс — Динамо, **Торпедо Я — Сокіл,** Торпедо НН — Кристал, Сєверсталь — Крилья Совєтов. **16.** Спартак — Динамо, АК Барс — Тівалі, Торпедо Я — Кристал, **Торпедо НН — Сокіл,** СКА — Крилья Совєтов, Сєверсталь — ЦСКА, Пардаугава — Хімік. **18.** ЦСКА — Пардаугава. **19.** Динамо — Торпедо НН, Тівалі — Торпедо Я, Кристал — Спартак, **Сокіл — АК Барс,** Сєверсталь — СКА. **20.** Крилья Совєтов — Хімік. **21.** Динамо — Торпедо Я, Тівалі — Торпедо НН, Кристал — АК Барс, **Сокіл — Спартак,** Пардаугава — ЦСКА, СКА — Сєверсталь. 23. Крилья Совєтов — Торпедо НН, Торпедо Я — АК Барс. **24.** ЦСКА — Тівалі, Пардаугава — Динамо, **СКА — Сокіл,** Сєверсталь — Кристал, Хімік — Спартак. **26.** Динамо — ЦСКА, Пардаугава — Тівалі, СКА — Кристал, **Сєверсталь — Сокіл,** АК Барс — Крилья Совєтов, Торпедо НН — Хімік. **27.** Спартак — Торпедо Я. **29.** Крилья Совєтов — Торпедо Я, Динамо — Сєверсталь, Тівалі — СКА, Кристал — Пардаугава, **Сокіл — ЦСКА,** Хімік — АК Барс, Торпедо НН — Спартак. 31. Спартак — Крилья Совєтов, Динамо — СКА, Тівалі — Сєверсталь, Кристал — ЦСКА, **Сокіл — Пардаугава,** Торпедо Я — Хімік, АК Барс — Торпедо НН. **3 листопада. Сокіл — Тівалі. 5. Тівалі — Сокіл. 16.** Динамо — Хімік, ЦСКА — АК Барс, Пардаугава — Спартак, СКА — Торпедо НН, Сєверсталь — Торпедо Я, **Сокіл — Крилья Совєтов,** Тівалі — Кристал. **18.** ЦСКА — Спартак, Пардаугава — АК Барс, СКА — Торпедо Я, Сєверсталь — Торпедо НН. **19.** Крилья Совєтов — Кристал, Динамо — Тівалі, **Сокіл — Хімік.** 21. Крилья Совєтов — Динамо, Хімік — Тівалі, **Сокіл — Кристал. 22.** Спартак — Сєверсталь, АК Барс — СКА, Торпедо Я — Пардаугава, Торпедо НН — ЦСКА. **24.** Спартак — СКА, АК Барс — Сєверсталь, Торпедо Я — ЦСКА, Торпедо НН — Пардаугава, Кристал — Хімік, Тівалі — Крилья Совєтов, **Сокіл — Динамо.**

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Князь ОСТРОЗЬКИЙ: «...СПОКУСИВШИСЬ СЛАВОЮ СВІТУ ЦЬОГО...»

До 400-річчя Берестейської (Брестської) унії

Від автора. Безсумнівно, що всі наші звертання до минулого — це найперше намагання зрозуміти складнощі сьогодення. Особливо корисні прагнення пізнати уроки тих культурно-політичних діячів, які зміцнювали й розвивали ідеї українського державництва. До таких належить і Костянтин Острозький — волинський князь, київський воєвода, засновник першого в Україні вищого навчального закладу — Острозької академії (1576—1636), що була відкрита на 56 років раніше від Києво-Могилянської. Згадуємо його у зв'язку з наступним, у жовтні 1996 року, 400-річчям Берестейської унії. Тоді в місті, що нині має назву Брест, відбулися два церковні собори — уніатський та православний. Перший з них дав початок греко-католицькій церкві, що збереглася до наших днів і дала вітчизняній культурі та освіті М.Шашкевича, Я.Головацького, І.Вагилевича, Б.Кравціва, І.Кріп'якевича, А.Шептицького та інших видатних особистостей.

Зважаючи, що міжцерковні стосунки — справа перш за все діячів релігії, все ж спробуймо порушити кілька проблем, пов'язаних з ними. А найголовніше — простежимо, яку роль у творенні та протидії унії відігравав К.Острозький.

***

У червні 1595 року князь К.Острозький вимушений був звернутися до свого народу. У відозві він, зокрема, писав: «...спокусившись славою світу цього та потьмарившись мороком сластолюбства, наші мнимі пастирі... таємно змовившись між собою, окаянні (вирішили) відірвати благочестивих християн без їхнього відома і затягнути з собою в загибель...»

Проти чого ж протестував князь, який ще 12 років тому став автором відновлення єдності Східної та Західної церков (православної та католицької)?

Але перш ніж відповісти на це запитання, нам треба зрозуміти, що всі проблеми, пов'язані з унією, — це проблеми україно-російських стосунків. Власне, й поява союзу Східної та Західної церков у XVI столітті була зумовлена нестримними кроками Москви в напрямку до самостійності в релігійному житті. Самостійності від Києва.

***

Розташування України між європейським та азіатським світами, між католицькою, православною та мусульманською культурами спричинило надзвичайне ускладнення ситуації, набуття нею вселенського масштабу, і врешті усталило її як вічно актуальну сторінку історії. Геополітичне розташування України перетворило релігійний конфлікт у політичний, бо вона стояла в центрі протистояння між протилежними ідеологіями: з одного боку — Європа, в якій розпадалися імперії і під впливом гуманістичних ідей Відродження народжувалися нові незалежні держави, а з другого — Азія з Московською імперією, яка поставала на терені Суздальського князівства як спадкоємиця монголо-татарської експансії на Захід. Розкольницька політика Москви в галузі релігії, її постійне прагнення утвердитися як «другому Риму» (перехоплення назви Русі, двоголового візантійського орла тощо), послабило позиції православ'я. Вже тоді почався народження міфу, що дожив до наших днів, — про «захист Московією слов'янських братів».

***

Інтригам Москви потурали в Царгороді, сподіваючись на розширення свого впливу на безмежні російські простори. Безцеремонне втручання константинопольського патріарха налаштовувало на опір йому православних єпископів. Останньою краплею стало возведення в сан патріарха митрополита Московії. Це означало вихід її церкви з підпорядкованості Києву.

У цей період і розкрився ще раз мудрий дипломатичний талант К. Острозького, який усвідомлював себе як діяча, покликаного передати естафету української державності від Галицько-Волинського князівства новому поколінню (ним стало козацтво та його вожді П.Конашевич-Сагайдачний, Б.Хмельницький, І.Виговський, І.Мазепа). Князь стояв перед сакраментальним, як для українського державно-політичного діяча, вибором — як зберегти мирні стосунки із сильними сусідами й разом з тим захистити незалежність свого краю. К.Острозький мав можливість боротися лише за автономію України в Речі Посполитій (державне об'єднання Польщі та Литви). Отже, він знову продемонстрував свою відданість європейській спільності.

К.Острозький вирішив діяти так: продовжуючи орієнтуватися на Європу, треба зберегти, наскільки це можливо, добросусідські відносини з Московією, Польщею та Литвою. І тоді унія з Римом стає ефективним засобом здійснення цих далекосяжних намірів. Адже Рим гарантував збереження традицій та звичаїв православ'я, а також української культури та мови. Власне, так воно й сталося, і саме в цьому слід шукати джерела відданості своїй церкві греко-католиків. Церква в Україні стала не грецька, ані московська, ані польська. Вона стала українська!

Зрозуміло, що унія — це ще один український компроміс. Але це закономірний крок для недержавної нації, якою була українська. К.Острозький це глибоко усвідомлював. Та й іншого вибору не було.

***

Отже, Берестейську унію треба розглядати і як позитивне явище, і як негативне. Наприклад, негативність унії в тому, що вона поглиблювала роз'єднаність української нації на східну та західну частини (правобережну та лівобережну) саме згідно з релігійною належністю до певної конфесії. Але, мабуть, позитивних наслідків унії все ж більше. Греко-католики несли в Україну ідеї європейського гуманізму, сучасну культуру та нові знання. Прилучення до Європи, а це був час Лютера, Кальвіна, Цвінглія, час англіканізму, протестантизму та реформації, означало входження нашої нації до новітньої ідеологічної боротьби, а отже, народження оновлювальних процесів, які сприяли відродженню української державності.

На малюнку: князь Костянтин Острозький.

Валентина РОМАНЮК, журналіст

Сяйво Турковицької мадонни

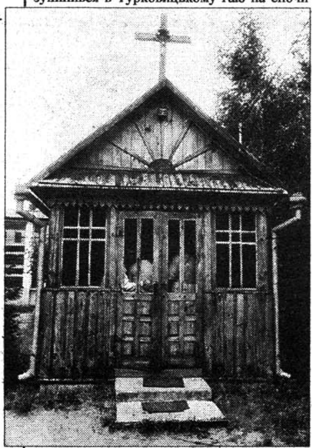
ЧУДОТВОРНА Турковицька ікона... До сьогодні краєзнавці й мистецтвознавці, історики й художники шукають цей образ Божої Матері, а дехто просто її малює — такою, як бачить душа. Саме тому в православній церкві Святого Миколая у маленькому польському містечку Томашів 14 липня постали поряд кілька зображень Турковицької мадонни. Усі — з зображенням порізів на щоці — знаком турецької шаблі.

...Доторкнувшись до історії прадавньої слов'янської землі Холмщини, я помітила одну сумну і таємну закономірність: українці покидали свої дідівські терени одразу ж після того, як зникали їхні обереги — зображення Божої Матері, котрі віками охороняли народ від несправедливої наруги. «Де ти згасла, Зоре ясна?» — співають сьогодні про Холмську Божу Матір.

...Українців лишилось надто мало на їх етнічних територіях, що відійшли до Польщі. Велике переселення народів нещадною хвилею вимітало з корінням родини, котрі віками тут жили і кинули в необжиті таврійські степи. Цю не таку вже й давню історію сьогодні вивчають і оцінюють науковці, а тим часом Пречисту Діву споглядає римо-католицький люд, і віддає їй шану незгірше православних. Як це могло трапитись?

Диво в Турковицькому гаю

Її батьківщина — Белз. Захопивши 1340 року Белзький замок, князь Опільський Владислав приблизно 1382-го року вивіз його майно, а з ним і Белзьку (тепер Ченстохівську) Божу Матір. По дорозі в Опілля зупинився в Турковицькому гаю на спочинок, а коли рушав, коні з іконою не могли йти. Богородиця вподобала собі це благословенне місце. Неважко здогадатись, чому — адже далі була вже не українська земля...

Коли нарешті коні рушили, на тому місці, де стояла Белзька ікона, з'явилося яскраве сяйво, що відбилось на полотні як ікона Божої Матері.

На місці сяйва забило джерело. Холмщаки побудували тут церкву, а згодом в гаю постав монастир.

На початку 2-ї світової війни чудотворна Турковицька ікона була вивезена до Москви. В 1941-му вона була в Кодні під Житомиром, під охороною трьох черниць Турковицького монастиря. З того часу й загубилися сліди.

Ченстохівська Божа Матір, якій у дні свят молиться вся римо-католицька Польща, і є первісним варіантом Образу, насильно вивезеного за межі православних земель.

Паломництво

Воно не припинялося навіть у роки окупації, а в мирний час на свято постійно збиралась уся Холмщина. Скромна каплиця в Турковичах поблизу животворного джерела руйнувалась і щоразу поновлювалась. Сьогодні в атрибутах, присутніх у каплиці, можна знайти як православні, так і католицькі елементи.

Українцям уже важче збиратись громадою на пам'ятному місці. Місцеві — асимілювались, а депортовані ще донедавна не мали змоги дістатись сюди безперешкодно з колишнього Союзу. І лише нинішнього року учасники хорів і представники товариств «Холмщина» з Галичини й Волині, Рівненщини прибули спочатку до Томашова, а потім і до Туркович.

Свято

У вечірній відправі в церкві Святого Миколая, Хресному ході на кладовище та Панахиді взяли участь як українські, так і польські священики. А напередодні на допомогу настоятелю храму отцю Віталію прибули спілчани польського Братства православної молоді з Білостоку, впорядкували церкву й територію навколо.

На здивування багатьох приїжджих українців, їх доброзичливо вітав пробош Римо-Католицької парафії Томашова ксьондз Хенрих Скулік. Святкову літургію 15 липня провів єпископ Люблінський і Холмський Авель.

Цікавий факт: півстоліття тому в Турковичах на святі Ікони Божої Матері співав хор із Городиславич під керівництвом священнослужителя Віталія Сагайдаківського і Михайла Боровика. Нині ж до святого місця прибув хор Рівненського товариства «Холмщина» під керівництвом Олександра Боровика й Анатолія Згоннікова. Олександр Боровик — син Михайла, який так і залишився в Холмській землі, бо став жертвою кривавої городиславської ночі, коли 56 парафіян було вивезено з церкви і закопано в лісі живими.

Холмщаки

Сьогодні це діти й онуки тих, кого нещадна доля зірвала з рідних місць, намагаючись задушити будь-які ностальгії за батьківщиною. Та не вдалося. Рівненське товариство «Холмщина» вже нараховує близько півтори тисячі чоловік. Вони домагаються від урядів України і Польщі узаконення своїх прав, визначення статусу депортованих. Даремно польська сторона часом побоюється домагань цих людей щодо території, яку вже ніхто не збирається краяти заново. Люди, які пережили пекельний 43-й рік, зуміли пробачити винуватцям їхні провини і пам'ятають ті часи, коли всі — поляки й українці — жили дружно, з'їжджалися один до одного на храмові свята, весілля, хрестини, похорони, Різдвяні свята — зустрічалися й гостилися, одружувались, кумувалися... Так було не лише на Холмщині.

...Під час богослужіння в Томашові старенька жінка підходить до прибулих холмщаків, шукаючи кого-небудь з Волині. Вона — полька, хоч по вимові цього не скажеш, адже 30 років життя пройшли у Володимирі-Волинському. Родина Олени Радецької зазнала подібного горя в Україні, та думки свої про українців пані Олена не змінила — «бо щиросердечний і добрий люд, ніхто з моїх сусідів не хотів нашої загибелі, ховали нас і ділилися останнім».

Фестиваль

На фестивалі хорів звучали пісні Холмщини. Веселі й тужливі, вони звучали на цій землі в унісон з літнім дощем над праслав'янською Гужвою. На другий день холмщаки потрапили до Туркович. Пересвідчилися, що місце з'яви Турковицької мадонни не забуте, і навіть на землі колишнього монастиря ще відчувається Божа благодать. Вода із святого Турковицького джерела була останнім дарунком Холмщини на прощання.

Вони приїжджатимуть сюди щороку.

Йосип Туркот, основний організатор свята, уроджений Томашова, а нині громадянин Німеччини, на запитання про доцільність його щорічного проведення в такому масштабі відповів: «Не цурайтесь рідної землі, і вона додасть вам снаги. Не забувайте батьківських могил, і пам'ять про вас буде вічною. Нехай тих українців, котрі ще мешкають отут, не полишає гордість від того, що вони народились українцями. Вони повинні відчувати, що існує багатомільйонна родина, яка живе за усталеними віковими традиціями великого народу, невичерпні страждання якого повинні привести шлях до відродження».

Рівне.

На фото Анатолія МІЗЕРНОГО: каплиця в Турковицькому гаю; церква св. Миколи в Томашеві.

Информация о первом выпуске инвестиционных сертификатов инвестиционной компании «Северный Донбасс», размещаемых закрытыми взаимными фондами «Северный Донбасс-инвест» и «Северный Донбасс—Луганск»

1. Сведения об эмитенте

1.1. Полное наименование эмитента: «Инвестиционная компания «Северный Донбасс» (в дальнейшем — Компания).

1.2. Организационно-правовая форма компании: акционерное общество закрытого типа.

1.3. Тип взаимных фондов: закрытые взаимные фонды.

2. Инвестиционная декларация закрытых взаимных фондов

2.1. Общие сведения.

Наименование: взаимный фонд «Северный Донбасс-инвест» и взаимный фонд «Северный Донбасс—Луганск» инвестиционной компании «Северный Донбасс» (в дальнейшем «Фонд»).

Вид: закрытый взаимный фонд.

Юридический адрес взаимного фонда «Северный Донбасс-инвест»: 343900, г. Краматорск Донецкой обл., ул. 19 Партсъезда, 70.

Телефон: (06264) 3-91-61, факс (06264) — 5-21-33.

Юридический адрес взаимного фонда «Северный Донбасс—Луганск»: 348000, г. Луганск, ул. Оборонная, 34-а.

Телефон: (0642) 54-13-18.

Уставный фонд Компании — 5 000 000 000 (пять миллиардов) карбованцев.

Стоимость имущества, переданного в каждый взаимный фонд: 200 000 000 (двести миллионов) карбованцев.

Срок деятельности Фондов — 7 (семь) лет с 1 марта 1995 г. по 1 марта 2002 г.

2.2. Цели деятельности Фондов:

улучшение благосостояния и социальная защита участников Фонда с помощью деятельности по совместному инвестированию;

обеспечение прироста вложенных средств;

обеспечение доходности вложений;

2.3. Основные направления и предмет деятельности Фондов.

осуществление деятельности по выпуску и размещению инвестиционных сертификатов Фондов;

осуществление коммерческой деятельности с приватизационными бумагами;

осуществление инвестиций в ценные бумаги, а также приобретение недвижимого имущества, долей и паев, принадлежащих государству в имуществе хозяйственных обществ, в процессе приватизации;

оказание консультационных услуг в соответствии с целями и предметом деятельности Фондов.

2.4. Ограничения инвестиционной деятельности.

На совместные инвестиции, осуществляемые путем выпуска инвестиционных сертификатов Компании, распространяются ограничения, установленные п. 17 Положения «Об инвестиционных фондах и инвестиционных компаниях».

2.5. Сведения о выпуске инвестиционных сертификатов:

инвестиционная Компания выпускает 400 000 (четыреста тысяч) именных инвестиционных сертификатов номинальной стоимостью 10 000 (десять тысяч) крб. на общую сумму 4 000 000 000 (четыре миллиарда) крб. и размещает их по 200 000 (двести тысяч) штук через каждый взаимный фонд;

инвестиционные сертификаты Компании приобретаются за приватизационные бумаги и денежные средства участников и подлежат свободному обращению.

2.6. Порядок продажи инвестиционных сертификатов определяется дирекцией Компании. Продажа осуществляется через представительства и агентов Компании.

2.7. Обязательства по выкупу инвестиционных сертификатов и последствия их невыполнения:

инвестиционные сертификаты подлежат выкупу Фондом не ранее срока использования приватизационных бумаг;

Фонд осуществляет расчеты по инвестиционным сертификатам после окончания срока деятельности Фонда. При выкупе инвестиционных сертификатов расчет их стоимости производится с учетом стоимости чистых активов Фонда, приходящихся на один сертификат.

В случае невыполнения обязательств по выкупу инвестиционных сертификатов наступает имущественная ответственность учредителей Компании, согласно действующему законодательству.

2.8. За счет средств Фонда осуществляются следующие расходы:

расходы, связанные с выпуском и размещением инвестиционных сертификатов;

выплата вознаграждения Компании за управление активами Фонда, годовой размер которого составляет 5 % среднегодовой стоимости чистых активов Фонда, или 10 %, если активы Фонда более чем на 50 % будут сформированы за счет приватизационных бумаг;

выплата вознаграждения депозитарию;

комиссионные вознаграждения, выплачиваемые агентам Фонда;

иные расходы, связанные с деятельностью по совместному инвестированию.

2.9. Доходы Фондов состоят из:

доходов от ценных бумаг, приобретенных Фондом;

доходов от коммерческой деятельности с ценными бумагами;

доходов от операций с другими активами Фонда.

Прибыль Фонда распределяется в виде дивидендов между участниками и Компанией пропорционально количеству инвестиционных сертификатов, находящихся в их собственности, при этом распределению подлежит вся прибыль Фонда, специальные и резервные фонды не создаются.

2.10. Место, срок и порядок выплаты дивидендов.

Выплата дивидендов осуществляется по месту нахождения взаимных фондов Компании и ее представительств. Конкретный порядок выплаты определяется общим собранием учредителей Компании по итогам работы Фондов за отчетный период и доводится до сведения участников Фондов через средства массовой информации.

Срок выплаты дивидендов — с 1 марта года, следующего за отчетным.

2.11. Права владельцев инвестиционных сертификатов.

Владелец инвестиционного сертификата имеет право:

получать доход в виде дивидендов;

получить долю стоимости имущества Фонда при ликвидации Фонда в размере, не меньшем его номинальной стоимости;

по собственному усмотрению осуществлять перепродажу инвестиционных сертификатов;

созывать общее собрание учредителей Компании и вносить вопросы в повестку дня, при условии владения участником или группой участников не менее 10 % выпущенных Фондом инвестиционных сертификатов.

После окончания срока деятельности Фонда инвестиционный сертификат подлежит обязательному выкупу Фондом, если не будет принято решение учредителями о преобразовании его в открытый взаимный фонд. Собрание учредителей может принять решение о досрочном выкупе инвестиционных сертификатов.

Приватизационные бумаги, которые находятся в собственности Фонда, подлежат индексации в случае общей индексации приватизационных бумаг.

Участникам Фонда в соответствии с законодательством не гарантируется фиксированный дивиденд.

3. Сведения об эмиссии инвестиционных сертификатов

3.1. Сумма выпуска (эмиссии) инвестиционных сертификатов — 4 000 000 000 (четыре миллиарда) карбованцев.

Все инвестиционные сертификаты — именные.

3.2. Инвестиционные сертификаты выпускаются двух серий:

ДА — для Фонда «Северный Донбасс-инвест»;

ЛА — для фонда «Северный Донбасс—Луганск».

3.3. Начало размещения сертификатов — в течение 10 дней после получения соответствующих лицензий.

3.4. Инвестиционные сертификаты реализуются:

за приватизационные сертификаты — по номинальной стоимости;

за денежные средства — с учетом курсовой стоимости (в первые десять дней реализации — по номинальной стоимости).

3.5. Максимальное количество инвестиционных сертификатов, разрешенное для приобретения одному инвестору, не органичивается.

3.6. Ограничения по приобретению инвестиционных сертификатов для отдельных категорий юридических лиц — инвестиционные сертификаты не продаются полным и коммандитным обществам.

3.7. Инвестиционные сертификаты обращаются в безналичной форме; владельцам выдается сертификат на приобретенное им количество инвестиционных сертификатов.

4. Сведения о результатах предыдущих эмиссий ценных бумаг

4.1. Эмиссия акций Компании произведена с целью формирования ее уставного фонда. Выпущено 500 000 (пятьсот тысяч) простых именных акций номинальной стоимостью 10 000 (десять тысяч) карбованцев на общую сумму — 5 000 000 000 (пять миллиардов) карбованцев. Все акции распределены среди учредителей. Уставный фонд сформирован полностью.

4.2. Эмиссия инвестиционных сертификатов ранее не осуществлялась.

5. Сведения об учредителях

Учредителями Компании являются юридические лица:

1. Страховая компания «АСКО — Донбасс Северный» (343260, г. Дружковка, ул. Ленина, 26). Доля в уставном фонде — 38 %.
2. СП «Фистаг—Виктория» (343921, г. Краматорск, бул. Машиностроителей, 32)— 30 %.
3. ООО «Варан» (343913, г. Краматорск, бул. Машиностроителей, 30) — 10 %.
4. Арендное научно-производственное предприятие «Тираж-51» (343913, г. Краматорск, ГСП-26, ул. Орджоникидзе, 10) — 10 %.
5. ООО «Риел лимитед» (343929, г. Краматорск, бул. Краматорский, 5, комн. 23) — 4 %.
6. ООО «Сеньора-Лючия» (343923, г. Краматорск, бул. Краматорский, 39) — 4 %.
7. ООО «Сервис-инвест» (343900, г. Краматорск, ул. 19 Партсъезда, 70) — 2 %.
8. ООО «Днепр—Донбасс» (343920, г. Краматорск, ул. Быкова, 17, комната 59) — 1,2 %.
9. АО «Аниральь—Спектраль» (343900, г. Краматорск, ул. 19 Партсъезда, 28) — 0,8 %.

Государственная собственность в уставных фондах учредителей отсутствует.

6. Органы управления

6.1. Высшим органом управления Компании является общее собрание учредителей.

6.2. Исполнительным органом Компании является дирекция.

Генеральный директор Компании — к.т.н. Белкин Леонид Михайлович.

Главный бухгалтер Компании — Лапушкина Лидия Николаевна.

7. Сведения о депозитарии Компании

Депозитарием Компании является Краматорский филиал АКБ «ИНКО».

Местонахождение: 343901, г. Краматорск, пл. С. Борзенко, 2.

Номер и дата государственной регистрации депозитария:

№ 31 от 15 июня 1994 г.

Банковские реквизиты: 343901, г. Краматорск, пл. Борзенко, 2, МФО 335281, т./факс (06264) 3-50-69.

С другими инвестиционными фондами (компаниями) депозитарные договоры не заключались.

8. Сведения об аудиторе Компании

Аудитором Компании является Краматорский филиал Киевской экономико-правовой аудиторской фирмы «Аналитик» — «Аналитик-плюс».

Юридический адрес: 343900, г. Краматорск, ул 19 Партсъезда, 70.

Расчетный счет: 2467415 в Краматорском филиале АК ПИБ, МФО 334141.

Лицензия аудиторской палаты: серия АБ № 000030 выдана 24 февраля 1994 г.

Генеральный директор инвестиционной компании «Северный Донбасс» Л. М. БЕЛКИН.

За кордоном є спадок. Можливо, для Вас...

Укрін'юрколегія
(252034, м. Київ, вул. Золотоворітська, 2-а.)
У справах про спадщину розшукує родичів

Померлих у Канаді:

Іллі Борисова, який народився в 1916 році в м. Крупка, батько — Петро Борисов, мати — Тетяна Павлова.

Стрижака Миколи, який народився приблизно в 1922 році в Луківці, Буковина.

Блажків Томаша, який народився в 1920 році на Україні.

Померлої в Австралії:

Тамари Залінської (Желінської), яка народилась у 1926 році в м. Рівне, батьки — Горіус (Коріс, Корній) Зелінський (Желінський) та Олена Давидчук.

Померлого в Німеччині:

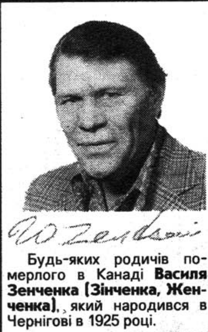
Єжи Франціщка Яновскі (Яновського), батько котрого Альфред Йозеф Яновскі (Яновський) народився в Буську в 1905 році.

Померлого у Франції:

Ковальчука Івана Никифоровича, який народився в 1924 році в Луцьку чи області . Мати — Дарка з дому Сас.

Померлого в США:

Георгія Міхановського, 1920 року народження, а саме: рідних братів і сестер або їх низхідних його батька — Міхановського Еля (Елика) Боруховича, який народився в 1890 році в Орші, а також рідних братів і сестер або їх низхідних його матері — Хорол-Шароль Етель Нафтуль-Герцівни, яка народилась в 1896 році в Україні, батьком котрої був Хорол-Шароль Нафтуль-Герцель Овшеєвич.

Будь-яких родичів померлого в Канаді **Василя Зенченка (Зінченка, Женченка)**, який народився в Чернігові в 1925 році.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрін'юрколегію: Київ-34, вул. Золотоворітська, 2-а, тел. (044) 224-16-67, факс (044) 229-28-35.

Наталка ФЩИЧ, студентка Інституту журналістики Київського університету імені Т.Шевченка

Коментар

Як живеш, букварику?

КОЖЕН з нас свого часу, вивчивши абетку, голосно і радісно декламував: «Прощавай, Букварику, в школі перший друже! Ми тобі, Букварику, дякуємо дуже!» Та в часи національного відродження з'ясувалося, що «перший друг» серйозно хворий на заідеологізованість, непатріотичність, що в ньому відсутній національний дух. Школяриків, мало що більших за горобенят, він примушував ковтати, наче гіркі пілюлі, залізобетонні фрази з конституціями і революціями, а слова Київ та Україна наводив тільки після слова Москва, дарма що йшлося про вживання літери «І»...

Отож і виникла нагальна потреба у виданні нових підручників. Сьогодні вони вже є. Деякі переробили зі старих, повикидавши віршики про Леніна і комуністичну партію, замінивши назву «Радянський Союз» на «Україна», — як то кажуть, подали їх під новим соусом. Але вони не мають нового підходу до матеріалу, навіть назви й автори лишилися ті, що й були.

— У нових підручниках треба дати українську духовну хрестоматію-читанку, де були б вміщені твори саме українських письменників з усього світу: не тільки тих, що пишуть у нашій країні, а й за її межами — в Канаді, США, Словаччині, Румунії — скрізь, де живуть українці... І це найголовніше завдання. Раніше не було жодного підручника, де вводилася б в ужиток світова україніка, і особливо — дитяча. А в ній такі прекрасні імена як Катерина Перелісна, Роман Завадович, Леонід Полтава, Оксана Лятуринська, — **такими** бачить нові підручники письменниця, перекладачка Галина Кирпа, яка разом з Дмитром Чередниченком уклала серію читанок для молодших класів: «Ластівку», «Білу хату», «Писанку», «Зелену неділю». Ці читанки викликали жвавий інтерес, бо вони перейняті національним духом, прагненням залучити досвід світової дитячої літератури. Як перекладач Галина Кирпа працювала з підручниками багатьох країн Західної Європи.

— Ось, наприклад, до серії шведських підручників «Моя скарбничка» входять 10 томів, — розповіла вона. — Окремі томи — це дитячі ігри, вірші шведських класиків та інше. Це навіть не підручники, а просто книжки, за якими діти вчаться читати. У багатьох країнах навіть нема такого поняття, як підручник, бо кожна школа може мати свої так звані підручники. Їх пишуть самі вчителі, а міністерство допомагає видати. В одному місті, скажімо, Копенгагені, сила-силенна отаких підручників.

Що ж, у нас тепер також виникає схожа ситуація — букварів цілий розмай: «Буквар» Скрипченка, «Букварик» Луцика і Проця, «Материнка» Д.Чередниченка, буквар-читанка «Сходинки» І.Білого. Вони дуже різні, і важливо не розгубити те, що вже здобуте, написане, не звести все лише до однієї книги. Важливо, щоб учителі отримали змогу самі вибирати серед розмаїття підручників саме те, що найбільше підходить їхнім учням: для сильнішого класу вчитель вибере підручник складніший, а для класу, в якому діти не дуже добре володіють мовою, — підручник, де наголошуватиметься на особливостях української мови.

Автори далі працюють над підручниками, і ті з'являються, нові і цікаві. Та чи доходять вони до шкіл?

— Підручників просто не вистачає. Часто буває так: у класі 25 учнів, на них видадуть 23 «Математики», а решту додадуть російською мовою. Як же тоді вчити дитину? Як виховувати патріота, коли воно змалечку змушене читати чужою мовою? — розповіла вчителька молодших класів середньої школи № 256 Києва Марія Опанасівна Сорокіна. — Адже є гарні нові підручники, написані в часи відродження, але їх пришлють на школу штук сім — це навіть між учителями не поділиш. От учителі й мусять давати учням підручники, що давно пережили себе.

Скаржаться вчителі — і справедливо. Підручники є, і прекрасні, але не в їхніх учнів, бо немає коштів на їх видання. З народознавства до послуг учителів лише програма, а решту доводиться шукати самим. Вихователі дитсадків мріють про читанку для дошкільнят. Немає і методичної літератури, що прийшла б на допомогу вчителям мудрою порадою, короткою біографічною довідкою про маловідомого письменника, особливо з діаспори, незрозумілого діалектного слова.

Зважаючи на таку складну ситуацію, Президент України Л.Кучма взяв під особисту опіку видання підручників для дітей. І це обнадіює, бо на те, щоб виправити ситуацію, потрібні чималі гроші.

— Цього року держава дає все, що може, на відміну від попередніх трьох років. Щоб забезпечити школу підручниками, потрібно 5,5 трильйона карбованців. Ми вже отримали 2,5 трильйона, і кошти продовжують надходити, — зазначає Валерій Доній, директор видавничо-методичного центру Інституту системних досліджень Міністерства освіти України. — Ми вже повністю видали підручники для хворих дітей, зокрема для глухих дітей автори М.Шеремет, Б.Соломатіна, І.Колесник розробили чудовий новий Буквар, видано близько півтора десятка найменувань книг для сліпих дітей. Ми намагаємося задовольнити потреби всіх дітей, які живуть в Україні. Цього року Міністерство освіти затвердило нову програму, за якою для національних меншин видаються підручники їхньою рідною мовою. Вони написані в Україні або спільними колективами і виховують дитину громадянином України, що не забуває й мови своїх батьків. Уже вийшли друком підручники російською і польською, виходять — гагаузькою, угорською, болгарською та іншими мовами.

З першого вересня цього року Міністерство освіти України має на меті переводити школи на вивчення іноземної мови з першого класу. Тому з'явилися такі нові книги, як англійський Буквар, комплект книжок, зошитів, аудіокасет і навіть комп'ютерних дискет з англійської мови, виданих під редакцією Зірки Воронки зі США. Виходить друком комплект зошитів та книг з французької мови, розроблених у Франції для іноземців, що вивчають французьку мову. Право на їхнє видання викупило французьке посольство і безоплатно передало нашому Міністерству освіти.

Отже, надія на те, що цього року малюки отримають новенькі підручники, вже є.

Алла РОМАНЧУК, «Голос України»

Бажаєте шматочок Антарктиди? Будь ласка!

20 ЛИПНЯ цього року о 12 годині 45 хвилин за Гринвічем у Лондоні було підписано міжурядову угоду та Меморандум про взаєморозуміння між Британською антарктичною службою та Центром антарктичних досліджень України.

А почалося все з того, що два роки тому Сполучене Королівство оголосило про намір позбутися найстарішої зі своїх антарктичних станцій. Охочих придбати Фарадей було достатньо, деякі країни пропонували навіть купити її, але англійці зупинили вибір на Україні, поставивши головною умовою безплатного передання станції продовження українськими спеціалістами низки довготривалих наукових досліджень, дані про які безплатно передаватимуть Британському антарктичному дослідному центру та Міжнародному науковому товариству протягом наступних 10 років.

Варто згадати, що в цьому регіоні досліджують одну з глобальних проблем, а саме, зміну клімату планети у найближчі 50—100 років. Відомо, що потепління клімату Землі, котре спостерігається сьогодні й прогнозується спеціалістами у подальшому, веде до незворотних і малоприємних для людства наслідків. Вся інформація про клімат планети, роботи зі збирання якої становлять основну частину досліджень усіх антарктичних станцій, надходить до міжнародної комунікаційної системи з центром у Вашингтоні. Тому дослідження на Фарадеї, з якого, до речі, вперше було виявлено «озонову дірку», мають бути продовжені саме в такому напрямі.

Окрім того, до перспективи наукових робіт на станції входять дослідження фауни, флори Антарктичного півострова, а також океанографічні роботи із залученням підводного апарату «Іхтіандр».

Отже, Україна тепер — антарктична держава. І сталося це завдяки справді королівському подарунку англійців, бо самим побудувати власну станцію такого типу нам ще довго буде не під силу.

Та й окрім політичного та наукового значення цієї акції, маємо і важливий економічний аспект, бо відтепер Україна отримає квоту на риболовний промисел у цьому районі. Кажуть, що 85 відсотків риби мешкає саме тут. Що ж, можливо, ми скоро дізнаємось, якого вона кольору і смаку.

Річне утримання станції коштуватиме нашій державі приблизно 150 тисяч американських доларів. Доставка кораблем усього належного дещо дорожча — 450 тисяч доларів США. І це при тому, що українським спеціалістам на полюсі доведеться жити скромніше, аніж їхнім західним колегам. До речі, англійці вклали у цю станцію близько 9 мільйонів фунтів стерлінгів, 1982 року цілком переплanували її, а 1993-го — завезли нове обладнання. Розрахована вона в середньому на 24 спеціалісти.

Щодо фахівців, то їх у нас, з'ясовується, достатньо. Багато українських науковців не раз бували в Антарктиді і щоб знову потрапити туди, їм доведеться пройти серйозний відбірковий конкурс.

Шестеро українських полярників наприкінці жовтня відбудуть до Кембріджа на двотижневе стажування, — а потім у складі британсько-української антарктичної експедиції вирушать на Фарадей. Друга частина експедиції має прибути на станцію на вітчизняному судні не пізніш як 7 лютого 1996 року. Саме тоді й закінчиться подвійне громадянство Фарадея, над антарктичною станцією з новим ім'ям (ще не вирішено яким) майорітиме лише один прапор — синьо-жовтий.

Олександр ІЩЕНКО, перший заступник генерального директора НАМДіТ

Асамблея океанографів

У ШТАБ-КВАРТИРІ ЮНЕСКО в Парижі завершила роботу 18-та сесія асамблеї Міжурядової океанографічної комісії (МОК) — компетентного органу, створеного в системі ООН для координації діяльності держав-членів в галузі освоєння, використання і вивчення ресурсів морів і океанів.

Асамблея розглянула комплекс питань, пов'язаних із розвитком морських наук і технологій, функціонуванням мережі океанографічних і гідрографічних служб.

Українська делегація разом із представниками ще 123 країн взяла участь у роботі асамблеї. Національне агентство морських досліджень і технологій при Кабінеті міністрів України представляв академік Академії інженерних наук, генеральний директор НАМДіТ Щипцов.

Ряд питань, винесених на розгляд асамблеї, прямо стосувалися нашої країни і мали неабияке значення для збереження її інтересів у діяльності МОК ЮНЕСКО.

Особливий інтерес для країн нашого регіону становлять результати зустрічі наукових експертів, уповноважених урядами для обговорення структури, змісту та основних завдань програми МОК з вивчення та моніторингу Чорноморського басейну, схваленої 18-ю сесією асамблеї комісії.

Нарада, розглянувши досить широкий спектр проблем, які мають першорядне значення для охорони Чорного моря та тривалого розвитку регіону, дійшли нелегкої угоди про пріоритети в науково-дослідній політиці. Було вирішено, що нова програма МОК виходитиме з пілотного проекту, метою якого є створення універсальної за призначенням і сучасної за технологічним рівнем спостережної системи контролю, діагнозу та прогнозу стану морського середовища. Вона має формуватися як складова глобальної системи аналогічного призначення.

Передбачено постійне стеження за характеристиками моря. Буде проведено ряд експериментів для вивчення процесів прибережної та глобальної динаміки, цвітіння планктону, перенесення домішок, зараження сірководнем тощо.

Згідно з цим проектом найрізноманітніші засоби спостереження мають бути об'єднані в рамках єдиної інформаційно-вимірювальної системи. Сюди входять супутникові методи, стаціонарні вимірювальні платформи, кораблі, гідрологічні, метеорологічні, гідравлічні та біогеохімічні берегові пости та станції тощо.

Цей проект важко виконати, але з наукової точки зору він не має альтернативи.

Інтереси України на нараді Чорноморських країн — членів МОК — представляв директор Морського гідрофізичного інституту (Севастополь) член-кореспондент НАН України В.Єремеєв — один з ініціаторів та ідеологів регіональної оперативної океанографії.

Світлана КОМПАНІЄЦЬ, журналіст

Закони, за якими живе море

КНИГА «Современное международное морское право и практика его применения Украиной», яка щойно вийшла друком у видавництві «Наукова думка», одразу ж може стати бібліографічною рідкістю. Ця монографія, видана невеликим тиражем, — результат праці авторського колективу науковців і спеціалістів Національного агентства морських досліджень і технологій при Кабінеті міністрів України.

Нині, в умовах розбудови незалежної правової держави, Україна як велика морська країна має спиратися на найважливіші положення сучасного міжнародного морського права.

У пропонованому виданні, до речі, першому і поки що єдиному в Україні, розглянуто традиційні інститути міжнародного публічного права — міжнародно-правовий режим морських просторів, їх класифікація, правове регулювання різних видів використання морських просторів, правові аспекти Азово-Чорноморського басейну, а також питання мореплавства у період військових конфліктів.

Книга розрахована на науковців та спеціалістів — юристів, капітанів суден і інших працівників морського флоту та представників комерційних структур. Вона буде запропонована ряду бібліотек країни, спеціалізованим організаціям, а також навчальним закладам.

Київ.

Анатолій САДОВЕНКО, проректор Інституту муніципального управління

Новий вуз України

СТВОРЕНА з ініціативи Київської міської державної адміністрації Академія муніципального управління розпочала роботу у двох своїх підрозділах — Центрі підвищення кваліфікації та Інституті муніципального управління. Якщо центр здійснюватиме короткотермінове (курсове) навчання вже працюючих фахівців, то Інститут започатковує підготовку нової генерації службовців регіонального управління і місцевого самоврядування.

Здобуваючи вищу освіту, студенти інституту протягом чотирьох років матимуть економічну та управлінську підготовку високого гатунку, досконало опанують іноземні мови, навички роботи в ринковому середовищі у виробничій і невиробничій сфері. Особлива увага ознайомленню із світовим досвідом муніципального управління, в якому найсуттєвішим є підхід до управління містом, селом, регіоном як цілісним соціально-економічним і соціокультурним організмом. Саме в цьому середовищі живе і розв'язує свої проблеми конкретна людина, переважна більшість громадян. Передбачено стажування студентів за кордоном, залучення до навчального процесу відомих зарубіжних фахівців, опанування сучасних інформаційних технологій.

Розпочато набір студентів на перший курс інституту, оскільки ліцензія Міносвіти на ведення освітницької діяльності отримана лише 30 червня, прийом документів буде продовжено до 25 серпня (вул.Білоруська, 24, тел. 221-28-54, 213-39-79). Після цього відбудуться співбесіди для конкурсного відбору юнаків і дівчат, котрі обрали фах управління суспільними процесами на рівні міста, села, району. Цього року навчатимуть за спеціальностями менеджмент у виробничій та невиробничій сфері, облік та аудит.

Крім суто навчальної роботи, в системі Академії муніципального управління функціонуватимуть навчально-виробничі структури, в яких студенти без відриву від навчання зможуть набувати практичні навички з менеджменту й бізнесу. Плановано також створити науково-дослідний інститут регіональних проблем, у якому студенти зможуть залучатися до наукової роботи, а за наявності новаторських розробок — висунути їх на здобуття наукового ступеня.

Отже, розпочато підготовку таких потрібних суспільству спеціалістів для розвитку якісно нової системи регіонального управління та місцевого самоврядування. Саме з такими кадрами — високоосвіченими, компетентними, динамічними пов'язано вихід України в цивілізований світ XXI століття.

Ракурс

Микола СЛАВИНСЬКИЙ, голова комісії Спілки письменників України з пригодницької та фантастичної літератури

На Святошинській, 20 є навіть збруя

НЕ ЗБРОЯ, про яку я звик писати в детективах, а збруя, тобто всіляка призабута упряж — хомути, віжки, вуздечки... Вони, як пояснив директор київського підприємства «Облагротехсервіс» Михайло Давиденко, стають дедалі популярнішi, вкрай потрібні в сільських (та й міських!) господарствах усіх форм власності.

Окрім обладунків для так званого гужового транспорту, підприємство пропонує також запчастини до інших справжніх трударів — автомобілів ГАЗ, КамАЗ, ЗІЛ, РАФ, ПАЗ, УАЗ...

Діловий партнер підприємства — вже досить відомий «Агрокомплекс» — розробив цілісну систему пільг на придбання запчастин до вантажівок і легковиків. З істотних знижок цін уже почали користуватися аграрники, медичні заклади, освітні установи, правоохоронні органи.

А що я не автомобіліст, а вільний пішохід-мандрівник, то куплю собі свічку, але не залізну, до двигуна, а воскову, постою з нею перед образом Миколая-чудотворця у Володимирському соборі та й подамся шукати коника. Перед цим священнодійством візьму під чесне слово вуздечку. І коли знайду буйногривого огиря чи на росяних луках мрій, чи на солончаках новітнього українського ринку, то напишу детектив не про зброю, а про збрую, якою славиться Святошинська, 20. А за гонорар неодмінно куплю вуздечку. Можливо, його вистачить і на віжки, ба навіть на хомут.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 371624.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311146.